

**Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ve
Özyeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişki**

Ergin ÇOBAN

Lisansüstü Tezi

Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı

Doç. Dr. Yasin KILIÇ

Ağrı-2022

Her hakkı saklıdır

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK
AKADEMİK BENLİK VE ÖZYETERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ
İLİŞKİ

Ergin ÇOBAN

LİSANSÜSTÜ TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Yasin KILIÇ

2022

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL ve ONAY TUTANAĞI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

“Doç. Dr. Yasin KILIÇ danışmanlığında, Ergin ÇOBAN tarafından hazırlanan bu çalışma 02/02/2022 tarihinde aşağıdaki jüri tarafından Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı’nda yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.”

Başkan : Doç. Dr. Bünyamin SARIKAYA

İmza:

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Yasin KILIÇ

İmza:

Jüri Üyesi: Doç. Dr. Mehmet Fatih ÖZCAN

İmza:

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine ait olup;

Enstitü Yönetim Kurulunun .../.../2022 tarih ve/..... nolu kararı ile onaylanmıştır.

.../.../.....

Prof. Dr. İbrahim HAN

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

“Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğini dikkate alarak hazırlamış olduğum “Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ve Özyeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişki” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kâğıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.”

“Δ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.”

.../.../2022

Ergin ÇOBAN

İÇİNDEKİLER

TEZ KABUL ve ONAY TUTANAĞI	ii
TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI	iii
İÇİNDEKİLER	iv
ÖZET.....	vii
ABSTRACT	ix
ÖNSÖZ.....	xi
TABLolar DİZİNİ	xii
ŞEKİLLER DİZİNİ	xiv
KISALTMALAR DİZİNİ	xv
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
1. GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	2
1.2. Araştırmanın Önemi	3
1.3. Araştırmanın Amacı	3
1.4. Varsayımlar	3
1.5. Sınırlılıklar.....	4
1.6. Hipotezler	5
1.7. Temel Kavramlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM	6
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE	6
2.1. Akademik Benlik.....	6
2.1.1. Benlik Kavramı.....	7
2.1.2. Benlik Kavramının Boyutları.....	8
2.2. Özyeterlik	9

2.2.1. Yeterlik ve Özyeterlik Kavramları	9
2.2.2. Özyeterliğin Önemi.....	10
2.2.3. Özyeterlik Düzeyi Yüksek ve Düşük Olan Bireylerin Özellikleri	10
2.3. Türkçe Öğretimi	11
2.4. İlgili Çalışmalar	13
2.4.1. Akademik Benlik ile İlgili Çalışmalar	13
2.4.2. Özyeterlik ile İlgili Çalışmalar	13
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	15
3. YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırmanın Modeli	15
3.2. Evren ve Örneklem.....	15
3.3. Veri Toplama Araçları.....	23
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu.....	23
3.3.2. Türkçe Dersi Akademik Benlik Ölçeği	23
3.3.3. Türkçe Dersi Algılanan Özyeterlik Ölçeği	24
3.4. Verilerin Analizi.....	25
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	28
4. BULGULAR ve YORUM.....	28
4.1. Tanımlayıcı Bulgular.....	28
4.2. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik Üzerine Ulaşılan Bulgular	29
4.3. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Özyeterlik Üzerine Ulaşılan Bulgular	33
4.3. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ile Özyeterlik Arasındaki İlişki Üzerine Ulaşılan Bulgular	46
BEŞİNCİ BÖLÜM	49
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	49
5.1. Tartışma.....	49
5.2. Sonuç	51
5.2.1. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik Üzerine Ulaşılan Sonuçlar ...	51
5.2.2. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Özyeterlik Üzerine Ulaşılan Sonuçlar	53

5.2.3. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ile Özyeterlik Arasındaki İlişki Üzerine Ulaşılan Sonuçlar	55
ALTINCI BÖLÜM	57
6. ÖNERİLER	57
KAYNAKÇA	58
EKLER.....	63
Ek-1: Kişisel Bilgi Formu	63
Ek-2: Türkçe Dersi Akademik Benlik Ölçeği	64
Ek-3: Türkçe Dersi Özyeterlik Ölçeği.....	66
Ek-4: Etik Kurul İzni	69
Ek-5: Araştırma İzni	72
ÖZGEÇMİŞ.....	74

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN TÜRKÇE DERSİNE YÖNELİK AKADEMİK BENLİK VE ÖZYETERLİK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİ

Ergin ÇOBAN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Yasin KILIÇ

2022, Sayfa: xv+74

Jüri:

Akademik benlik kavramı, öğrencilere ait duyuşsal kavramlardan biridir. Bu kavram, öğrenme süreçlerine ve bununla paralel olarak akademik başarıya etki eden bir unsurdur. Bu bağlamda akademik benlik kavramı, öğrencilerin belirli bir akademik uğraşı karşısında, diğer öğrencilere göre kendilerini ne düzeyde becerili olduğu hakkında değerlendirme biçimidir. Özyeterlik algısı bireylerin sahip oldukları potansiyeller ve beceriler başta olmak üzere bütün kişisel olgularına ilişkin öz yargılarıdır. Kişilerin bir işin üstesinden gelebilmeye ait duyduğu inanç, kararlılık düzeyini etkileyerek ilgili alandaki başarısında dolaylı etkiye sahip olacaktır. Sosyal bilişsel psikoloji kuramı temelinde kişilerin özyeterlik algısı onları yaptıkları tercihleri, bir iş karşısında gösterdikleri çabayı ve bu noktada yaşadıkları endişe düzeyini şekillendirmektedir. Dolayısıyla özyeterlik inancının bir kişinin başarısında önemli bir pay sahibi olduğu söylenebilir. Bu kapsamda özyeterlik algısının insanların yaşamı üzerindeki etki gücü ve önemi daha doğru yorumlanabilmektedir.

Bu tezin amacı, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin saptanmasıdır. Bu amaç kapsamında yürütülen araştırma, tarama modeli kullanılarak planlanmıştır. Bu bağlamda, 2021-2022 eğitim ve öğretim yılında devlet okullarında öğrenim görmekte olan 422 ortaokul öğrencisine ulaşılmıştır. Öğrencilerin akademik benlik ve özyeterlik düzeylerine ilişkin elde edilen verilerin analizinde ise SPSS-22 istatistik programı kullanılmıştır.

Araştırma sonunda, ortaokul öğrencilerinin hem akademik benlik düzeylerinde hem de özyeterlik düzeylerinde sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, genel başarı ortalaması ve Türkçe dersi başarı ortalaması kapsamında anlamlı farklılık tespit edilirken cinsiyet kapsamında ise anlamlı farklılık bulunamamıştır. Ayrıca, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Akademik Benlik, Türkçe Dersine Yönelik Özyeterlik,
Türkçe Eğitimi

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE RELATIONSHIP BETWEEN ACADEMIC SELF AND SELF EFFICACY LEVELS OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS FOR THE TURKISH COURSE

Ergin ÇOBAN

Advisor: Ass. Prof. Yasin KILIÇ

2022, Page: xv+74

Jury:

Academic self-concept is one of the affective concepts of students. This concept is an element that affects learning processes and, in parallel, academic success. In this context, academic self-concept is the way students evaluate themselves about how skilled they are compared to other students in the face of a certain academic pursuit. Self-efficacy perception is the self-judgment of individuals regarding all personal phenomena, especially their potential and skills. People's belief in being able to cope will have an indirect effect on their success in the relevant field by affecting the level of determination. On the basis of social cognitive psychology theory, people's perception of self-efficacy shapes the preferences they make, the effort they show towards a job, and the level of anxiety they experience at this point. Therefore, it can be said that self-efficacy belief has an important share in a person's success. In this context, the power and importance of the perception of self-efficacy on people's lives can be interpreted more accurately.

The aim of this thesis is to determine the relationship between secondary school students' academic self-efficacy and self-efficacy levels for Turkish lessons. The research carried out within the scope of this purpose was planned using the scanning model. In this context, 422 secondary school students studying in public schools were reached in the 2021-2022 academic year. SPSS-22 statistical program was used in the analysis of the data obtained regarding the academic self-efficacy and academic self-efficacy levels of the students.

At the end of the research, there was a significant difference in both academic self-efficacy and self-efficacy levels of secondary school students in terms of grade level, mother and father education level, income level, general success average and Turkish course success average, while no significant difference was found in terms of gender. In addition, it was concluded that there is a positive and significant relationship between the academic self-levels of secondary school students and their self-efficacy levels.

Key Words: Academic Self, Self-Efficacy for Turkish Course, Turkish Education

ÖN SÖZ

Bu çalışma, “Ortaokul öğrencilerinin Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ve Özyeterlik Düzeyleri Arasındaki İlişki”yi Muş özelinde tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Yapılan bu çalışma yerel düzeyde gerçekleşmişse de temsiliyeti ve ortaya çıkan sonuç itibarıyla geneli kapsayıcı nitelikleriyle dikkat çekici ve ileriye dönük alan yazını zenginleştirici bir özelliğe sahiptir.

Öncelikle tez konusunun seçiminden itibaren, tez sürecinin ve aşamalarının her bölümünde yanımda olan, kıymetli ve engin bilgilerini, tecrübe ve öngörülerini benimle paylaşan ve faydalı her türlü bilgiyi sunan, gerek maddi-manevi gerek her türlü çabasıyla benimle emek sarf eden, gelecekteki mesleki hayatımda da bana verdiği değerli bilgi ve tecrübelerinden faydalanacağımı düşündüğüm çok değerli hocam Doç. Dr. Yasin KILIÇ'a teşekkürü borç bilir, şükranlarımı sunarım.

Bu süre zarfında her bilinmezliğe düştüğümde kendisine başvurmaktan çekinmediğim ve her başvurumu dikkatle dinleyip bana yol gösteren, öneri ve tavsiyelerde bulunan kıymetli hocam ve abim gibi gördüğüm Dr. Öğretim Üyesi Yavuz KOŞAN'a minnettarlığımı bildiririm.

Yine çalışmamda benden yardımlarını esirgemeyen kıymetli arkadaşım Murat YALÇINTAŞ'a şükranlarımı sunuyorum.

Ayrıca, yüksek lisans sürecinin başından sonuna kadar yanımda olan, her türlü kahrımı göğüsleyen, beni moral ve motivasyon açısından her daim ayakta tutan, türlü sıkıntılara rağmen hiçbir zaman desteğini esirgemeyen bir hayatta iki beden olan eşim, can yoldaşım Semra ÇOBAN'a minnettarlığımı sunarım.

TABLÖLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetleri.....	15
Tablo 3.2. Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf Düzeyleri.....	16
Tablo 3.3. Ortaokul Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumları	17
Tablo 3.4. Ortaokul Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumları	18
Tablo 3.5. Ortaokul Öğrencilerinin Gelir Düzeyleri	19
Tablo 3.6. Ortaokul Öğrencilerinin Genel Başarı Ortalaması.....	20
Tablo 3.7. Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Başarı Ortalaması	21
Tablo 3.8. Güvenirlilik Katsayıları.....	23
Tablo 3.9. Akademik Benlik Ölçeği'ne Yönelik Güvenirlilik Katsayıları.....	23
Tablo 3.10. Özyeterlik Ölçeği'ne Yönelik Güvenirlilik Katsayıları	24
Tablo 3.11. Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları.....	25
Tablo 4.1. Tanımlayıcı İstatistikler	27
Tablo 4.2. Akademik Benliğin Cinsiyete Göre Analizi	28
Tablo 4.3. Akademik Benliğin Sınıf Düzeyine Göre Analizi	28
Tablo 4.4. Akademik Benliğin Anne Eğitim Durumuna Göre Analizi.....	29
Tablo 4.5. Akademik Benliğin Baba Eğitim Durumuna Göre Analizi	30
Tablo 4.6. Akademik Benliğin Gelir Düzeyine Göre Analizi	30
Tablo 4.7. Akademik Benliğin Genel Başarı Ortalamasına Göre Analizi	31
Tablo 4.8. Akademik Benliğin Türkçe Dersi Başarı Ortalamasına Göre Analizi	32
Tablo 4.9. Özyeterliğin Cinsiyete Göre Analizi.....	33
Tablo 4.10. Özyeterliğin Sınıf Düzeyine Göre Analizi.....	34
Tablo 4.11. Özyeterliğin Anne Eğitim Durumuna Göre Analizi	36
Tablo 4.12. Özyeterliğin Baba Eğitim Durumuna Göre Analizi.....	38

Tablo 4.13. Özyeterliğin Gelir Düzeyine Göre Analizi	40
Tablo 4.14. Özyeterliğin Genel Başarı Ortalamasına Göre Analizi.....	42
Tablo 4.15. Özyeterliğin Türkçe Dersi Başarı Ortalamasına Göre Analizi	44
Tablo 4.16. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ile Özyeterlik Arasındaki İlişki	46

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 3.1. Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet Dağılımı	15
Şekil 3.2. Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Dağılımı	16
Şekil 3.3. Ortaokul Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu Dağılımı.....	17
Şekil 3.4. Ortaokul Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu Dağılımı	18
Şekil 3.5. Ortaokul Öğrencilerinin Gelir Düzeyi Dağılımı.....	19
Şekil 3.6. Ortaokul Öğrencilerinin Genel Başarı Ortalaması Dağılımı	20
Şekil 3.7. Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Başarı Ortalaması Dağılımı.....	21

KISALTMALAR DİZİNİ

Akt.	: Aktaran
Çev.	: Çeviren
Ed.	: Editör
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı

f : Frekans

F : Anova değeri

p : Anlamlılık değeri

sd : Serbestlik değeri

ss : Standart sapma

t : t testi değeri

% : Yüzde

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Dil, insanların duyguları ile düşüncelerini birbirlerine aktarmaları ile görevli, iletişimin çekirdeğinde yer alan ve kültür aktarımını sağlayan yapıdır. Dilin kendisinden beklenen görevleri yerine getirebilmesinde ana dil eğitiminin payı büyüktür (Özbay, 2009). Anadil eğitiminin temelinde, düşünülenin aksine gramer kuralları yoktur. Dil öğretimindeki esas hedef, bireylerin anadilinin kurallarını öğrenmesi değil, dil becerilerine hakim olmasıdır (Ünalan, 2001).

Türkçe öğretiminin ilkökul ve ortaokul düzeyindeki temel amacı öğrencilerin temel dil becerisi şeklinde isimlendirilen anlama (dinleme, okuma), anlatma (konuşma, yazma) becerilerini geliştirmektir (Şahin, Aydın ve Sevim, 2011). Bu becerilerin gelişimi de öğrencilerin sahip olduğu yeteneklere ve potansiyellere yönelik düşünceleri ile ilintilidir. Bu da Türkçe öğretiminde akademik benlik ve özyeterlik kavramlarının önemini artırmaktadır.

Akademik benlik kavramı, temelde iki boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar; tanımlama ve değerlendirmedir. Bu bağlamda, öğrenciler ilk olarak kendi akademik durumlarını tanımlamakta; ardından da değerlendirmektedir. Bu algılama süreci kısaca, öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin bir öz değerlendirme sürecidir (Aydın, 2011: 643). Bu bağlamda akademik benlik kavramını, öğrencilerin akademik olarak kendileriyle ilgili düşünceleri ve bir konuyu öğrenebilmeye olan inancı şeklinde tanımlamak mümkündür (Koç, 2011: 29).

Öğrencilerin akademik benlik düzeyi üzerine yapılan araştırmalarda, başarısızlık yaşayan öğrencilerin, akademik benlik düzeylerinin azaldığı ve buna paralel olarak bireysel öğrenme düzeylerinin de düştüğü tespit edilmiştir. Bu kapsamda, akademik benlik kavramının öğrenci başarısı ya da başarısızlığı üzerinde doğrudan etkisi olduğunu söylemek mümkündür (Karasakaloğlu ve Saracaloğlu 2009: 346). Yapılan çoğu araştırma da gösteriyor ki bireydeki özyeterlik, başarı ve kazanımı, diğer beklenti ve inançlarından daha iyi yordamaktadır. Özyeterlik inancı, öğrencilerin öğrenme stratejileri kullanımları ve gerektiği zaman akademik yardım

isteme davranışlarına etki ederek öğrencilerin başarılarını desteklemektedir. Dolayısıyla ortaokul öğrencilerin Türkçe dersine ait özyeterliklerinin ders başarılarına ve derse ilişkin tutumlarına, ders içi etkinliklere katılım düzeylerine ve yaşamlarının daha pek çok sürecini etkileyeceği ifade edilebilir (Karaarslan, 2015: 43)

Alan yazında yer alan çalışmalar incelendiğinde, akademik benlik ve özyeterliğin pek çok değişkenden etkilendiği belirlenmiştir. Öğrencilerin akademik başarısına yön veren bu kavramların Türkçe dersi için de önemi büyüktür. Bu kapsamda yapılan bu araştırmanın problem durumu, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu bağlamda araştırmanın problem cümlesi şu şekildedir: “Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ile özyeterlik düzeyleri arasında ilişki var mıdır?”

1.1. Problem Durumu

Bu araştırmanın öncelikli problemi, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersinde akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi değerlendirmektir. Alt amaçlarda ise, Türkçe dersinde hem akademik benlik hem de özyeterlik düzeyinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi yer almaktadır. Bu kapsamda araştırmanın yanıt aradığı problemler şu şekildedir:

1. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyleri; cinsiyete, sınıf düzeyine, anne ve baba eğitim durumuna göre farklılaşmakta mıdır?
2. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyleri; aylık gelire, genel başarı ortalamasına ve Türkçe dersi başarı ortalamasına göre farklılaşmakta mıdır?
3. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik özyeterlik düzeyleri; cinsiyete, sınıf düzeyine, anne ve baba eğitim düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?
4. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik özyeterlik düzeyleri; aylık gelire, genel başarı ortalamasına ve Türkçe dersi başarı ortalamasına göre farklılaşmakta mıdır?

5. Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?

1.2. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi konu edinmektedir. İlgili alanyazın incelendiğinde, bu konuda yapılan çalışmalarda (Koç, 2011; Koçer, 2015; Er, 2015) akademik benlik ve özyeterlik kavramlarının birlikte alınmadığı tespit edilmiştir. Türkçe dersine yönelik yapılan araştırmaların geneli (Karasakaloğlu ve Evin-Gencel, 2010; Kurudayıoğlu ve Kana, 2013; Taşgın, 2015) akademik benlik veya özyeterliliğin diğer değişkenler ile ilişkisini konu edinmektedir. Bu bağlamda alanyazında yer alan bir boşluk dikkat çekmektedir. Bu araştırma, ulaşacağı sonuçlar bakımından alanyazını daha zengin hale getirecektir. Ayrıca, araştırma kapsamında ulaşılan sonuçların Türkçe öğretimini etkileyeceği ve ileride benzer konularda çalışma yapmak isteyen araştırmacılara yol göstereceği düşünülmektedir.

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın esas amacı, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırmanın alt amaçlarında ise, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere dayalı incelenmesi yer almaktadır.

1.4. Varsayımlar

Bu çalışmada,

1. Araştırmaya katılacak öğrencilerin veri toplama araçlarına içtenlikle yanıt verdikleri,
2. Araştırmada kullanılacak veri toplama araçlarının araştırma amaçlarına uygun olduğu,
3. Örneklem grubundan ulaşılabilecek bulguların evrene genellenebilecek düzeyde olduğu varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Bu araştırma,

1. Zaman bakımından 2021-2022 eğitim ve öğretim yılıyla,
2. Örneklem grubu bakımından 422 kişilik ortaokul öğrencileriyle,
3. Yer bakımından Muş ilinde öğrenim gören öğrencilerle,
4. Veri toplama araçları bakımından Türkçe Dersi Akademik Benlik Ölçeği ve Türkçe Dersi Algılanan Özyeterlik Ölçeği ile sınırlıdır.

1.6. Hipotezler

H₁: Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyleri çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, aylık gelir, genel başarı ortalaması, Türkçe dersi genel başarı ortalaması) bakımından anlamlı farklılık göstermektedir.

H₂: Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik özyeterlik düzeyleri çeşitli değişkenler (cinsiyet, sınıf düzeyi, anne eğitim düzeyi, baba eğitim düzeyi, aylık gelir, genel başarı ortalaması, Türkçe dersi genel başarı ortalaması) bakımından anlamlı farklılık göstermektedir.

H₃: Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ile özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı ilişki vardır.

1.7. Temel Kavramlar

Benlik: Bireylerin kendilerini ayrı bir varlık olarak addetmesinden değil, akabinde isteklerde bulunan ve bu yönde harekete geçme niteliği olan bir varlık olarak tanınmasıdır (Güntan 2008: 9).

Akademik Benlik: Öğrencilerin bir konuyu öğrenebilmeleri için akademik potansiyellerine ilişkin yargılarıdır (Senemoğlu, 2005).

Duygusal Benlik: Duygusal zekâya ait beş boyutu kapsamaktadır. Bu boyutlar; “öz bilinç, duyguları idare edebilmek, kendini harekete geçirmek, empati, ilişkileri yürütebilmek şeklindedir.” (Özden, 2005: 30)

Sosyal Benlik: Bireylerin farklı olay ve durumlara uyum sağlama becerisi geliştirmesidir (Özden, 2005: 30).

Fiziksel Benlik: Bireylerin psiko-motor boyutta kendisine yönelik algı ve değerlendirmedir (Aşçı, 2000).

Özyeterlik: Bireylerin bir işi yapabilmesi için var olan yeteneklerine yönelik düşünceleridir (Bandura, 1997).

Akademik Özyeterlik: Öğrencilerin kendi kapasiteleri, yetenekleri, becerileri gibi tüm bireysel olgularını dikkate alarak bir ders veya konuya ilişkin öğrenme durumlarına ilişkin genel düşünceleridir (Işıksal ve Aşkar, 2003).

İKİNCİ BÖLÜM

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Bu araştırma, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi konu edinmektedir. Bu bölümde araştırma konusu ile ilgili kavramsal çerçeve incelenmiştir. Öncelikle akademik benlik; daha sonra da özyeterlik kavramı tanıtılmıştır. Ayrıca, bu alanda yapılan araştırmalara yer verilmiştir.

2.1. Akademik Benlik

Akademik benlik kavramı, öğrencilere ait duyuşsal kavramlardan biridir. Bu kavram, öğrenme süreçlerine ve bununla paralel olarak akademik başarıya etki eden bir unsurdur. Akademik benlik kavramı, öğrencilerin belirli bir akademik uğraşı karşısında, diğer öğrencilere göre kendilerinin ne düzeyde becerikli olduğu hakkında değerlendirme biçimleridir (Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009: 344).

Akademik benlik kavramı, temelde iki boyuttan oluşmaktadır. Bu boyutlar; tanımlama ve değerlendirmedir. Öğrenciler ilk olarak kendi akademik durumlarını tanımlamakta, ardından da değerlendirmektedir. Bu algılama süreci kısaca, öğrencilerin akademik başarılarına ilişkin bir öz değerlendirme sürecidir (Aydın, 2011: 643). Dolayısıyla akademik benlik kavramını, öğrencilerin akademik olarak kendi hakkındaki düşünceleri ve bir konuyu öğrenebilmeye olan inancı şeklinde tanımlamak mümkündür (Koç, 2011: 29).

Akademik benlik kavramı, öğrencilerin daha önceki konuları öğrenmelerine dayalı olarak başka bir konunun ne düzeyde öğrenilebileceğine yönelik kendilerini değerlendirme tarzlarıdır. Bu kavram, öğretme-öğrenme sürecinde önemli bir noktada olduğu için öğretmenler tarafından öğrencilerin akademik benlik düzeylerinin yükseltilmesi için fırsatlar oluşturulmalıdır. Bu süreçte öğretmenler, öğrencilerin belirli bir dersi ya da konuyu başarmasına yardımcı olmalıdır. Bu doğrultuda, başarı duygusunu tadan öğrencilerde akademik benlik düzeyi de

yükselecektir. Bu kapsamda öğrencilerin ihtiyaçlarına ve bireysel hızlarına destek olacak etkinlikler yapılmalıdır. (Senemoğlu, 2005: 452).

Öğrencilerin akademik benlik düzeyi üzerine yapılan araştırmalar, başarısızlık yaşayan öğrencilerin akademik benlik düzeylerinin azaldığını ve buna paralel olarak bireysel öğrenme düzeylerinin de düştüğü tespit edilmiştir. Bu kapsamda, akademik benlik kavramının öğrenci başarısı ya da başarısızlığı üzerinde doğrudan etkisi olduğunu söylemek mümkündür (Karasakaloğlu ve Saraçoğlu 2009:346).

Öğrencilerin akademik benlik düzeylerinin olumlu yönde desteklenmesi için derslerde kullanılan eğitim ve öğretim etkinliklerinin ilgi çekici olması gerekmektedir. Bu durum, öğrenci başarısı için çok önemlidir. Çünkü yanlış etkinlikler ya da çeşitli sebepler dolayısıyla olumsuz olarak gelişen akademik benliğin tekrar pozitif bir hal alması oldukça zordur. Bu sebeple öğretmenler, pozitif ve yapıcı davranışlar ile öğrencilere başarının kapısını aralamalıdır (Açıkgöz, 2007:48)

Öğrencilerin akademik başarıyı yakalayabilmesi, sorumlu olduğu dersleri sevmesine bağlıdır. Ders ve okul sevgisi ise öğrencilerin geliştirdikleri tutumlarla ilişkilidir. Öğrenci tutumları, akademik benlik ve dolayısıyla akademik başarı ile ilişkilidir. Nitekim bu konularda yapılan araştırmalar da bu durumu destekleyici niteliktedir (Bölükbaş, 2004; Karasakaloğlu ve Saracaloğlu, 2009).

2.1.1. Benlik Kavramı

Benlik kavramı, psikologlar tarafından son yıllarda daha fazla incelenmeye başlanmıştır. Bu kavram doğrultusunda, insanların kendilerini ve çevrelerini algılama tarzlarının onların genel tutum ve davranışlarını büyük oranda etkilediği görülmektedir. Bedensel ve ruhsal bakımdan sağlıklı bireyler yetiştirebilmek, eğitim ve öğretim etkinliklerinin temel hedefidir. Benlik kavramı, kişilik gelişiminin sağlıklı şekilde sürdürülebilmesi adına önemlidir (Koç, 2011: 27).

Benlik kavramı, kişiliğin en önemli yanını oluşturan temel dinamiktir. Bu sebeple benlik kavramının tüm boyutlarıyla anlaşılması önemlidir. Birtakım psikologlar, benlik kavramını insan davranışının merkezine yerleştirirler ve bu

merkezden hareketle kendi psikolojik kuramlarına şekil verirler (Cüceloglu, 1999: 427).

Hümanist yaklaşımın temellerini aldığı Rogers, bireylerin benlik bilincini kendilerine ilişkin algılama ve kanaat düzeyleri ile ilgili olduğunu ifade etmektedir. Rogers’a göre bireylerin benlik kavramı pozitif veya negatif olabilir. Fakat bu durum her zaman gerçeği yansıtmak durumunda değildir. Daha başka bir söylemle, bireyler becerikli olduğu halde kendilerini bu konuda beceriksiz olarak değerlendirebilir ya da beceriksiz birisiyse, kendisini becerikli olarak ele alabilir (Cüceloglu, 1999: 428

Bireyler kendi benliklerini değerlendirerek ihtiyaç piramidi içinde bir üst ihtiyaç seviyesine ulaşmayı hedefler. Benlik kavramıyla ilgili tanımlamalarda belirli farklılıklar olsa da genellikle ortak bir nokta göze çarpar. Bu da bireyin kendisini nasıl algıladığıdır. Her birey kendisiyle alakalı iyi veya kötü bir algıya sahiptir. Bu durum, bireyin kendi benliği hakkında nasıl bir algıya sahip olduğunu, bir bakıma kendi benliğini nasıl yorumladığını ifade etmektedir. (Koç, 2011: 27)

“Benlik, kişiye özgü ve bireysel özellik göstermektedir. Benliğin özü yalnız kişinin kendisini ayrı bir varlık olarak kavramasından değil, aynı zamanda isteklerde bulunan ve üstelik bu yönde eyleme geçme niteliğine sahip bir varlık olarak tanınması ile biçimlenir.” (Güntan 2008: 9). Piyancı (2007: 12)’nın aktardığına göre; Gander ve Gardiner benlik kavramını “bir bireyin yalnızca ona özgü tutumlardan, duygulardan, algılardan, değerlerden ve davranışlardan ibaret kendine ilişkin görüşü” olarak tanımlamaktadır.

2.1.2. Benlik Kavramının Boyutları

Benlik kavramının dört temel boyutu vardır. Bunlar; duygusal benlik, sosyal benlik, fiziksel benlik ve akademik benlik şeklindedir. (Baştürk-Tekin: 20)

Duygusal Benlik: Duygusal zekâya ait beş boyutu kapsamaktadır. Bu boyutlar; öz bilinç, duyguları idare edebilmek, kendini harekete geçirmek, empati, ilişkileri yürütebilmek şeklindedir (Özden, 2005: 30).

Sosyal Benlik: Bireylerin farklı olay ve durumlara uyum sağlama becerisi geliştirmesidir. İnsanlar sahip oldukları ve değer verdikleri gruplarda kurdukları sosyal etkileşimler neticesinde sosyal kimlik oluştururlar. Birey, arkadaş grubunda,

çalıştığı işyerinde çeşitli roller üstlenir. Bu roller kapsamında sosyal kimliğe uygun davranışları sergiler. Sosyal benlik bireyin üstlendiği rollerle ilgilidir (Özden, 2005: 30).

Fiziksel Benlik: Bu kavram, çocukluktan beri fiziksel çevremiz ile ilgi kurmada, uzmanlaşma becerimizin yükselmesinde ve sağlıklı gelişmemizde önem taşır. Fox'a göre fiziksel benlik, bireylerin psiko-motor boyutta kendisine yönelik algı ve değerlendirmeleridir (Aşçı, 2000).

2.2. Özyeterlik

Bu bölümde, akademik özyeterlik kavramı hakkında bilgi verilmiştir. Bu kapsamda öncelikle yeterlik ve özyeterlik kavramları açıklanmıştır. Daha sonra özyeterliğin önemi hakkında bilgi verilmiştir. Son olarak, özyeterlik düzeyi düşük ve yüksek olan bireylerin özelliklerine değinilmiştir.

2.2.1. Yeterlik ve Özyeterlik Kavramları

Yeterlik, kişinin belli bir performansı gösterebilmesi adına lazım olan etkinlikleri organize ederek başarılı olarak yapma potansiyeli şeklinde düşünülmektedir. Kişinin nasıl hissettiği, nasıl düşündüğü, kendisini ne düzeyde motive ettiği yeterlik inancı olarak tanımlanmaktadır (Mutlu-Bozkurt, 2013: 9). “Kişinin bir işe karşı öz yeterliği o işi başarmak için harcadığı çabayı ve kaygı düzeyini etkileyecektir.” (Lee, 2005: 490).

Özyeterlik seviyesi daha düşük olan öğrenciler zor konulara ve becerilere karşı ya az çaba harcarlar veya o konudan tamamıyla kaçarlar. Dolayısıyla, düşük eğitimsel beklentileri mevcuttur. Özyeterlik seviyesi yüksek olan öğrenciler ise büyük amaçlar koyarlar ve bu amaçlara ulaşma hedefi ile çalışırlar (Ünay, 2012: 27). Bandura'ya göre “Özyeterlik, davranışların oluşmasında etkili olan bir niteliktir ve bireyin farklı durumlarla baş etme, belli bir performansı göstermek amacıyla gerekli etkinlikleri tasarlayarak, başarılı olarak yapma kapasitesi hakkındaki algılayışı, inancı ve yargısıdır.” (Üstüner, Demirtaş, Cömert ve Özer, 2009).

Özyeterlik algısı bireylerin sahip oldukları potansiyeller ve beceriler başta olmak üzere bütün kişisel olgularına ilişkin öz yargılarıdır. Kişilerin bir işin üstesinden gelebilmeye ait duyduğu inanç, kararlılık düzeyini etkileyerek ilgili

alandaki başarısında dolaylı etkiye sahip olacaktır. Sosyal bilişsel psikoloji kuramı temelinde kişilerin özyeterlik algısı onları yaptıkları tercihleri, bir iş karşısında gösterdikleri çabayı ve bu noktada yaşadıkları endişe düzeyini şekillendirmektedir. Dolayısıyla özyeterlik inancının bir kişinin başarısında önemli bir pay sahibi olduğu söylenebilir. Bu kapsamda özyeterlik algısının insanların yaşamı üzerindeki etki gücü ve önemi daha doğru yorumlanabilmektedir (Işıksal ve Aşkar, 2003).

2.2.2. Özyeterliğin Önemi

Özyeterliğe ilişkin inançlar, başarıyı ve kazanımı diğer beklenti inançlarından daha iyi yordadığı tespit edilmiştir. Bu tespit özyeterlik inancının önemini artırmıştır. Özyeterlik inancı, öğrencilerin öğrenme stratejileri kullanımlarına katkı sağlamakta ve gerektiği zaman akademik yardım isteme davranışlarını etkileyerek onların başarılarını desteklemektedir. Dolayısıyla, öğrencilerin Türkçe dersi özyeterlik algılarının onların başarılarına ve o derse karşı tutumlarına dolaylı olarak derse katılımlarına, arkadaşları ile olan ilişkilerine, kendilerine güven duymalarına ve hayatlarının daha birçok sürecine etki edeceği söylenebilir. (Karaarslan, 2015: 43).

Özyeterlik algısı bireyin yönelimlerine, davranışlarına ve düşüncelerine etki eden temel faktörlerdendir. İnsanlar becerikli ve yeterli olduklarını düşündükleri alanlara yönelmede istekli davranırlar. Kendilerini yetersiz buldukları alanlara karşı daha temkinli yaklaşırlar. Nitekim olması gereken de budur; çünkü başarının yakalanmasında ilgi ve yetenek iki temel unsurdur. İnsanların özyeterlik algısı insanlara, eşyalara, çalışma alanlarına özetle hayatın bütün alanlarına karşı davranışlarını da etkileyecektir. (Demirel, 2016: 40)

2.2.3. Özyeterlik Düzeyleri Yüksek ve Düşük Olan Bireylerin Özellikleri

İnsan, yalnız başına varlığını sürdüremeyecek sosyal bir varlıktır. Mensubu olduğu toplum ve bu toplumla olan ilişkileri, bireyin psikolojik ve bedensel sağlıklı bir yaşam sürmesinde önemli bir role sahiptir. Bu durumu bireyin çevresi ile ilişkisinin ne nedenle önemli olduğunu göstermektedir. Kişinin çevresiyle sağlıklı bir ilişki kurması ise hem o kişinin hem de toplumun bazı niteliklerine bağlı olarak gelişmektedir.

Özyeterlik algısı ve özgüveni yüksek olan bireyler gerek fiziksel, gerek ruhsal bakımdan, toplum içerisinde kendilerini çok daha iyi bir şekilde ifade etmekte ve bu bireyler daha rahat davranmaktadır. Özyeterlik algısı bireylerin ilgi duyduğu şeylere karşı çabasını olumlu yönde etkilemektedir.

Özyeterlik algıları yüksek olan kişilerin giriştikleri işlerde başarılı olma ihtimallerinin daha yüksek olduğu söylenebilir. Her iki durumun da ortak neticesi bireyin özyeterlik algısının yüksek olmasının insanın kendisini ve çevresindekileri olumlu şekilde etkilemesidir. Özyeterliği önemli kılan bir başka faktör ise özyeterliğin sadece diğer değişkenleri etkilememesi, doğrudan da bilişsel performansı ve öğrenme başarısı üzerinde etkili olmasıdır. (Kotan, 2008:117). Özyeterlik kişinin kendi kaynaklarına güvenmesi demektir. Birey, bir durumun üstesinden gelmede yeterli beceriye sahip olsa da eğer o bireyin özyeterliği düşük ise onun söz konusu yeteneklerini beklenen düzeyde harekete geçirmesi mümkün değildir (Yıldırım ve İlhan, 2010: 2).

2.3. Türkçe Öğretimi

Günümüzde bilginin girişi, işlenişi, saklanması, tekrar düzenlenmesi ve üretilmesinin dil ile olası olduğu gerçeği özellikle eğitim sistemi içinde Türkçe öğretimine ve Türkçe öğretmenliği programlarına özel bir önem verilmesini zorunlu kılmıştır. Bütünlüğün sağlanması noktasında ana iletişim aracı olan Türkçenin öğrencilere en iyi ve en doğru biçimde öğretilmesi yadsınamaz bir gerçektir. “Ana dilini etkin kullanmanın öğrencileri tüm yaşamlarında başarılı kılmasının yanı sıra, yabancı dil öğrenme ve kullanmadaki başarısını da önemli düzeyde yükselteceği düşünülmektedir.” (Akkaya, 2009: 35)

İlköğretim okullarında Türkçe derslerinin genel hedefleri; öğrencilerin anlama ve anlatma gücü ileletmek ile öğrencilerin dil bilgisel ve yazınsal gücünü geliştirmek, öğrencilere okuma ve dinleme becerileri kazandırmak, öğrencilerin kelime dünyalarını zenginleştirmek, öğrencilere Türkçeyi etkin şekilde kullanma yeteneği kazandırmak ve öğrencilere dili sevdirmek biçimindedir (Öz, 2003: 2).

Çocuğun anlama ve anlatma gücü Türkçe dersi ile gelişebilir. Türkçeyi doğru kullanabilmek öğrenmenin temel basamağı olarak nitelendirilebilir. Bu yönden

Türkçe öğretiminin özel bir önemi vardır. Öz (2003: 2)'e göre, “bireyin okuma yazma becerisi ne kadar iyi olursa, diğer derslerdeki başarısı da o derece iyi olur. Okuma-yazma becerisi iyi olan öğrencilerin bütün derslerde başarı gösterme olasılığı yüksektir.” Derslerdeki başarısızlığın sebepleri arasında dil becerilerinden olan anlama (okuma, dinleme) ile anlatım (konuşma, yazma) alanındaki eksiklikler olduğu söylenebilir. Bireylerin yaşamdaki iletişim şekli, kişinin algılama düzeyinden etkilenebilir. Çünkü iletişimdeki ana etmen doğru algılamaktır.

Kaya (2006: 43)'ya göre, doğru anlamak; bize aktarılmak istenen bilgi, duygu, düşünce olduğu gibi bir yanlışlığa yol açmadan ve hiçbir şüpheli nokta bırakmayacak şekilde, tüm boyutlarıyla kavramaktır (Kocaoluk, 2001: 29).

Türkçe dersi ilk okuma ve yazma, okuma, yazılı ve sözlü anlatım, konuşma, dilbilgisi, yazım çalışmaları gibi etkinlik alanlarını içermektedir. Bu etkinlikler kapsamında tespit edilen hedeflere ulaşılması için birtakım temel prensiplere ihtiyaç vardır. Bu temel ilkeler şunlardır (Ünal, 2001: 68):

- 1- Dil, doğal bir işleyişin parçası olarak öğretilmelidir.
- 2- Öğretimde ana dili odak noktası olmalıdır.
- 3- Türkçe öğretiminde tematik sistem benimsenmelidir.
- 4- Farklı dil etkinlikleri arasında sıkı bir ilişki kurulmalıdır.
- 5- Farklı ders materyallerinden faydalanılmalıdır.

Güntan (2008: 8)'a göre; başarı kavramı; arzu edilen neticeye ulaşma yönünde ortaya konan ilerlemedir. Böylece, belirli bir okul, sınıf veya derste bulunan öğrencinin başarısı o öğrencinin yer aldığı okul, sınıf ve derse göre tahmin edilen hedeflere ulaşma yönünde ortaya koyduğu ilerlemeyi ifade etmektedir. Başarının bu derece geniş bir manası bulunmakla beraber, eğitimle ifade edilen başarı genel olarak, okulda işlenen derslerde geliştirilen ve öğretmenler tarafından takdir edilen not, puan gibi derecelendirme ölçütleriyle tespit edilen kabiliyetler veya kazanılan bilgiler ölçme ve değerlendirmede akademik başarı olarak ifade edilmektedir. Öğrencinin akademik başarısını etkileyen psikolojik, fiziksel ve toplumsal vb. pek çok faktör vardır.

2.4. İlgili Çalışmalar

Bu bölümde, Türkçe öğretiminde akademik benlik düzeyi ve özyeterlik düzeyi ile ilgili yapılan araştırmalar paylaşılmıştır.

2.4.1. Akademik Benlik ile İlgili Çalışmalar

Koç (2011) tarafından yapılan araştırmada, beşinci sınıf öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik düzeyleri incelenmiştir. Tarama modelinde yapılan araştırmaya İzmir'in Buca ilçesinde yer olan okullarda öğrenim gören 617 öğrenci katılmıştır. Araştırma sonunda aylık gelir ve anne eğitim durumu kapsamında Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyinin anlamlı düzeyde bir farklılık göstermediği belirlenmiştir. Ayrıca, cinsiyet değişkeni bakımından kız öğrencilerin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyi anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur. Ek olarak, baba eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeylerinde de anlamlı yükselme tespit edilmiştir.

Koçer (2015) tarafından yapılan araştırmada, yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin benlik algıları incelenmiştir. Bu kapsamda araştırma, 6 öğrencinin katılımı ile nitel araştırma deseninde yürütülmüştür. Araştırma sonunda öğrencilerin benlik algılarında meydana gelen değişimler incelenmiştir. Yapılan araştırmanın boylamsal bir çalışma olması sebebiyle araştırma sonuçlarının genellenebilmesi için bu konuda daha fazla araştırma yapılmasının gerektiği vurgulanmıştır.

2.4.2. Özyeterlik ile İlgili Çalışmalar

Taşgın (2015) tarafından yapılan araştırmada, üniversitede Türkçe öğretmenliği eğitimi gören öğrencilerin dinleme, konuşma, okuma ve yazma özyeterlikleri incelenmiştir. Araştırma sonunda, öğrencilerin yazma özyeterliğinin kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı belirlenmiştir. Ayrıca konuşma, okuma ve yazma özyeterliği sınıf düzeyi değişkeni bakımından 3 ve 4. sınıflar lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Fakat dinleme, konuşma, okuma ve yazma özyeterliğinin mezun olunan lise türü kapsamında anlamlı düzeyde farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Er (2019) tarafından yapılan araştırmada, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin özyeterlik algıları incelenmiştir. Araştırma, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında Kırşehir ilindeki ortaokullarda öğrenim gören 449 ortaokul öğrencisinin katılımı ile yürütölmüştür. Araştırma sonunda, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin özyeterlik düzeylerinin kız öğrenciler lehine anlamlı düzeyde farklılaştığı saptanmıştır. Ayrıca il merkezinde yaşayan öğrencilerin Türkçe dersi özyeterlik düzeyleri köy ve ilçede yaşayan öğrencilere göre anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. YÖNTEM

Araştırma yönteminin anlatıldığı bu bölümde ilk olarak araştırma modeli tanıtılmıştır. Ardından araştırmanın evren ve örnekleme hakkında bilgi verilmiştir. Daha sonra araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçlarına değinilmiştir. Son olarak, araştırmada toplanacak verilerin nasıl analiz edildiği anlatılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırmanın konusu, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkidir. Dolayısıyla araştırmanın planlanmasında nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli şeklinde kurgulanan araştırmalar, çok sayıda katılımcıdan elde edilen verilere dayanarak durum tespiti yapmayı amaçlamaktadır (Fraenkel ve Wallen, 2006: 392). Araştırma sürecinde yapılan bu tespitler genel olarak bağımlı değişkenlere paralel olarak ölçümlenen güdülenme, kaygı, özgüven, merak veya yetenek benzeri bulgulardan meydana gelmektedir (Wellington, 2006: 140).

3.2. Evren ve Örneklem

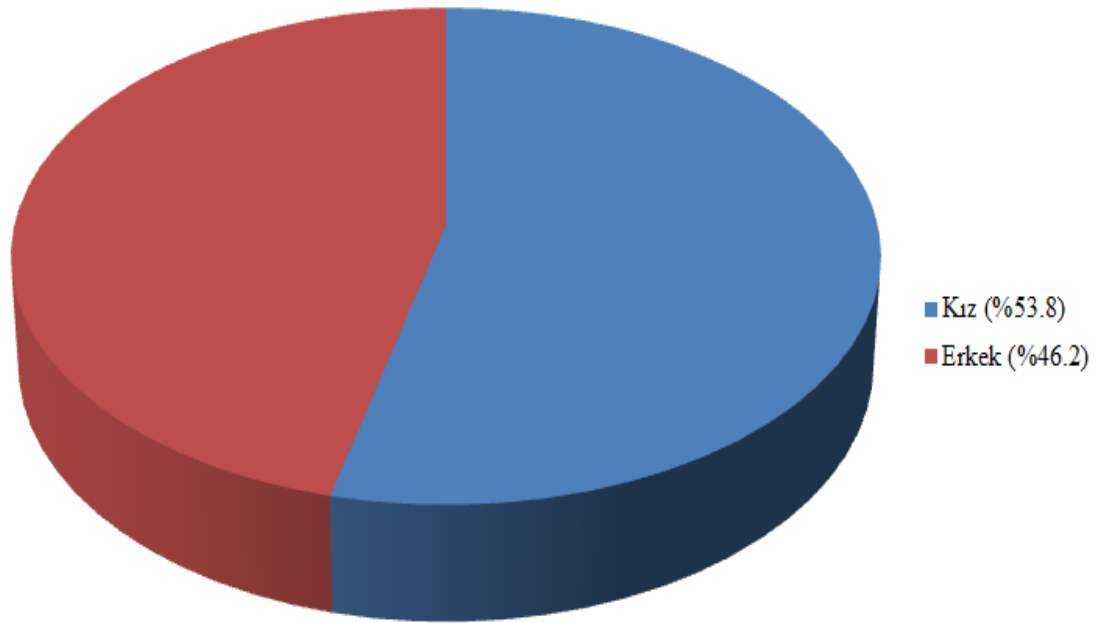
Araştırmanın evrenini Muş ili, merkez ilçede öğrenim gören ortaokul öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklem grubunu ise 2021-2022 eğitim ve öğretim yılı güz döneminde Muş ilindeki devlet okullarında öğrenim görmekte olan 422 ortaokul öğrencisinden oluşmaktadır. Bir araştırmaya ilişkin örneklem grubu tespit edilirken araştırma sürecinde veri toplama aracı olarak kullanılan ölçekteki madde sayısının en az 5 katı kadar katılımcıya ulaşılması hedeflendi (Tavşancıl, 2002: 24). Araştırmanın veri toplama araçlarında toplam 72 madde bulunmaktadır. Bu araştırma, çok sayıda katılımcıdan elde edilen verilerin daha güvenilir sonuçlar vereceği göz önünde bulundurularak, hedeflenen sayının üstünde denekle gerçekleştirilmiştir. Comrey ve Lee (1992: 101)'nin, 400 katılımcının bir araştırmanın yeterince güvenilir sonuçlar vereceğini ifade etmesi, bu araştırmanın

422 öğrencinin katılımıyla gerçekleştirilmiş olması, örneklem grubu bakımından araştırmanın güvenirlik düzeyinin yüksek olduğunu söylemek mümkündür.

Tablo 3.1. Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyetleri

		<i>f</i>	%	% (Birikimli)
Cinsiyet	Kız	227	53.8	53.8
	Erkek	195	46.2	100.0
Toplam		422	100.0	

Tablo 3.1'e göre öğrencilerin %53.8'i (227 öğrenci) kız ve %46.2'si ise (195 öğrenci) erkektir.

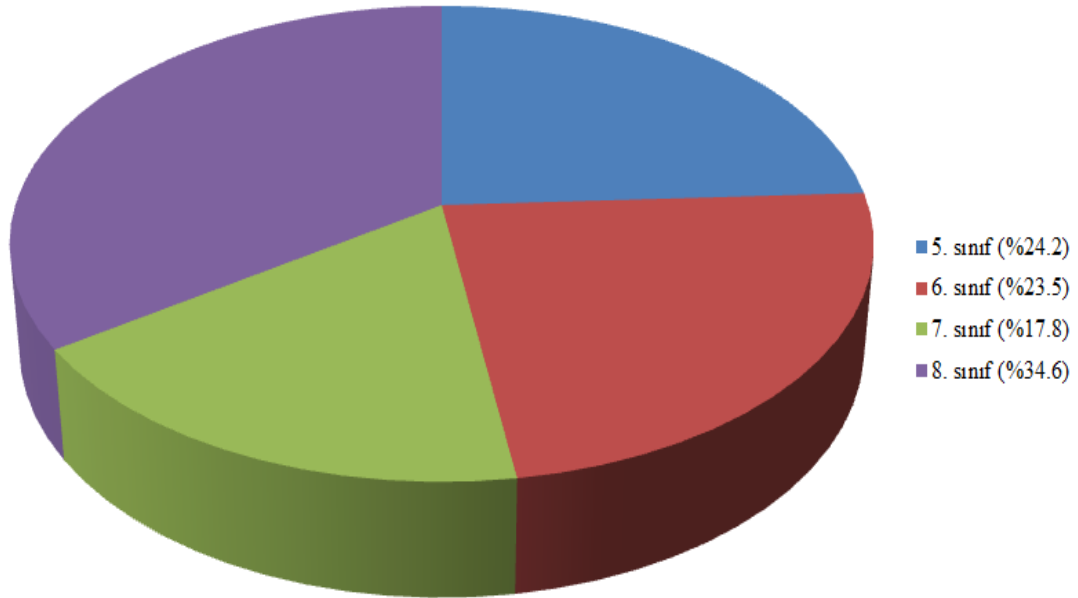

Şekil 3.1. Ortaokul Öğrencilerinin Cinsiyet Dağılımı

Tablo 3.2. Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf Düzeyleri

	<i>f</i>	%	% (Birikimli)
Sınıf Düzeyi	5	102	24.2
	6	99	23.5
	7	75	17.8
	8	146	34.6
Toplam	422	100.0	

Tablo 3.2'ye göre, öğrencilerin %24.2'si (102 öğrenci) 5. sınıf, %23.5'i (99 öğrenci) 6. sınıf, % 17.8'i (75 öğrenci) 7. sınıf ve %34.6'sı ise (146 öğrenci) 8. sınıf öğrencisidir.

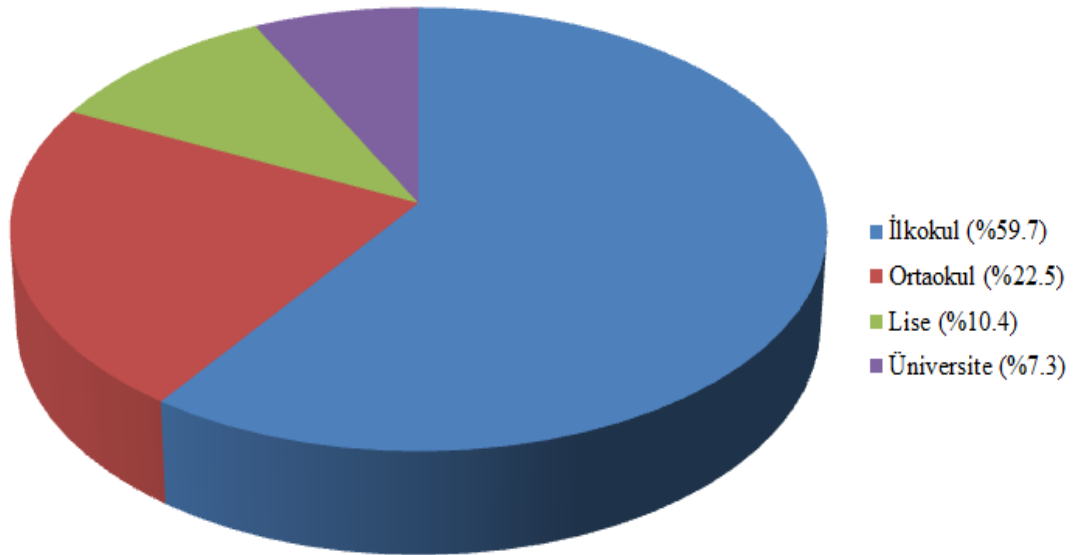

Şekil 3.2. Ortaokul Öğrencilerinin Sınıf Düzeyi Dağılımı

Tablo 3.3. Ortaokul Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumları

		<i>f</i>	%	% (Birikimli)
Anne Eğitim Durumu	İlkokul	252	59.7	59.7
	Ortaokul	95	22.5	82.2
	Lise	44	10.4	92.7
	Üniversite	31	7.3	100.0
Toplam		422	100.0	

Tablo 3.3'e göre, öğrencilerin anne mezuniyeti şu şekildedir: %59.7'si (252 öğrenci) ilkokul, %22.5'i (95 öğrenci) ortaokul, % 10.4'ü (44 öğrenci) lise ve %7.3'ü ise (31 öğrenci) üniversite mezunudur.

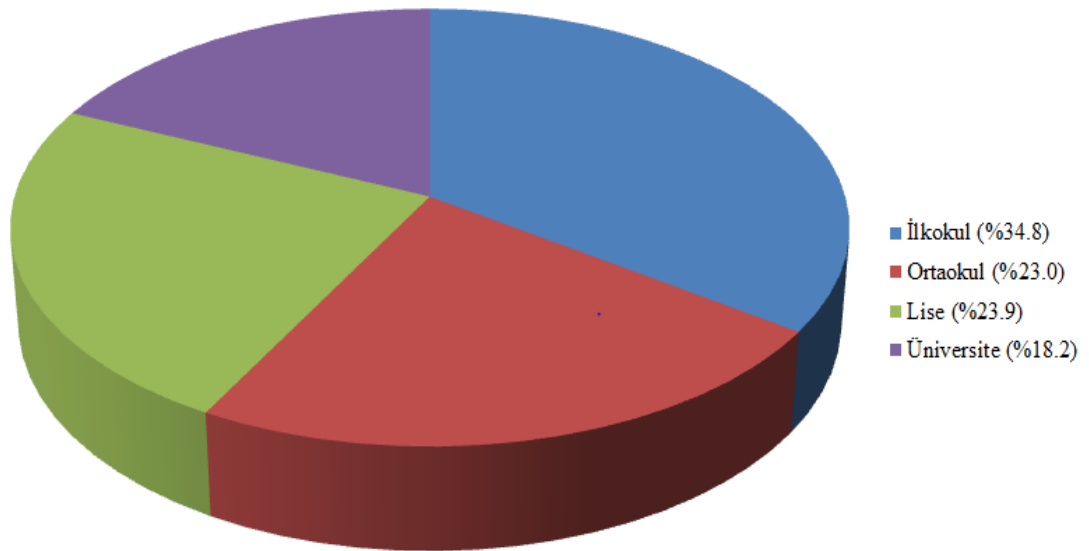

Şekil 3.3. Ortaokul Öğrencilerinin Anne Eğitim Durumu Dağılımı

Tablo 3.4. Ortaokul Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumları

		<i>f</i>	%	% (Birikimli)
Baba Eğitim Durumu	İlkokul	147	34.8	34.8
	Ortaokul	97	23.0	57.8
	Lise	101	23.9	81.8
	Üniversite	77	18.2	100.0
Toplam		422	100.0	

Tablo 3.4'e göre, öğrencilerin baba mezuniyeti şu şekildedir: %34.8'i (147 öğrenci) ilkokul %23.0'ü (97 öğrenci) ortaokul, % 23.9'u (101 öğrenci) lise ve %18.2'si ise (77 öğrenci) üniversite mezunudur.

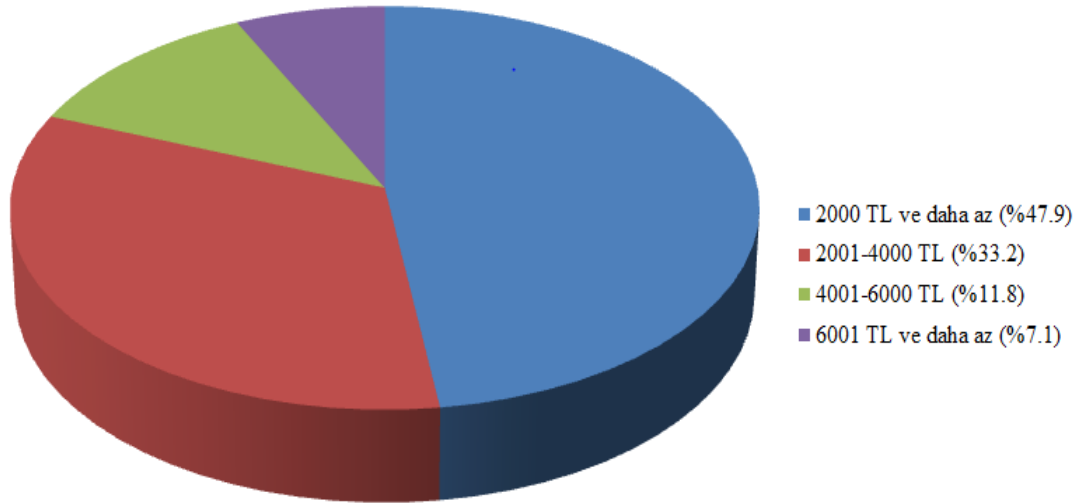

Şekil 3.4. Ortaokul Öğrencilerinin Baba Eğitim Durumu Dağılımı

Tablo 3.5. Ortaokul Öğrencilerinin Gelir Düzeyleri

	<i>f</i>	%	% (Birikimli)
2000 TL ve daha az	202	47.9	47.9
2001-4000 TL	140	33.2	81.0
4001-6000 TL	50	11.8	92.9
6001 TL ve daha az	30	7.1	100.0
Toplam	422	100.0	

Tablo 3.5'e göre, öğrencilerin %47.9'u (202 öğrenci) 2000 TL ve daha az gelire sahip iken %33.2'si (140 öğrenci) 2001-4000 TL, % 11.8'i (50 öğrenci) 4001-6000 TL ve %7.1'i ise (30 öğrenci) 6001 TL ve üzerinde gelire sahiptir.

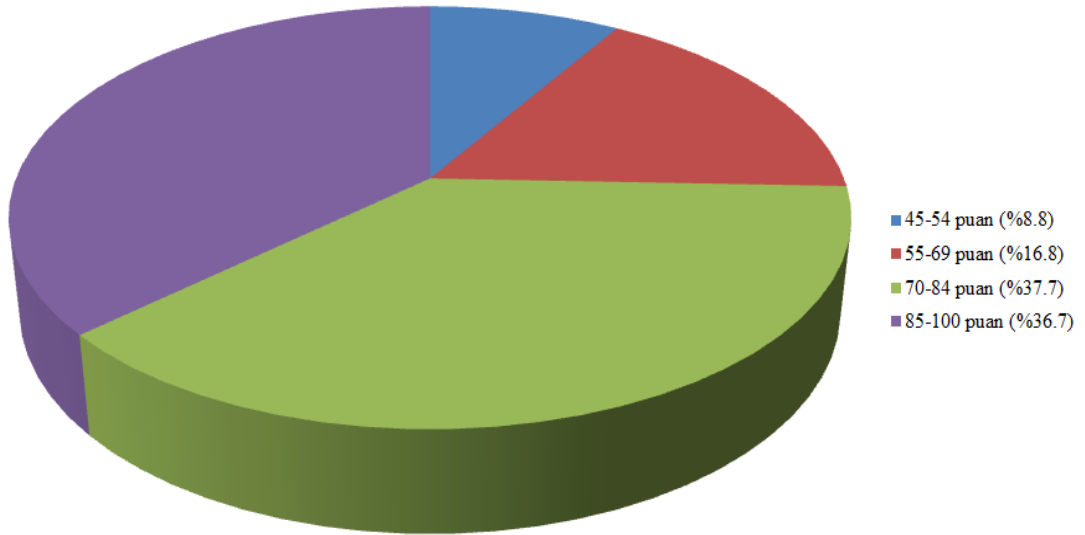

Şekil 3.5. Ortaokul Öğrencilerinin Gelir Düzeyi Dağılımı

Tablo 3.6. Ortaokul Öğrencilerinin Genel Başarı Ortalaması

	<i>f</i>	%	% (Birikimli)
45-54 arası	37	8.8	8.8
55-69 arası	71	16.8	25.6
Genel Başarı Ortalaması 70-84 arası	159	37.7	63.3
85-100 arası	155	36.7	100.0
Toplam	422	100.0	

Tablo 3.6'ya göre, öğrencilerin %8.8'i (37 öğrenci) 45-54 arası aralığında genel başarı ortalamasına sahip iken %16.8'i (71 öğrenci) 55-69 arası, %37.7'si (159 öğrenci) 70-84 arası ve %36.7'si ise (155 öğrenci) 85-100 arası aralığında genel başarı ortalamasına sahiptir.

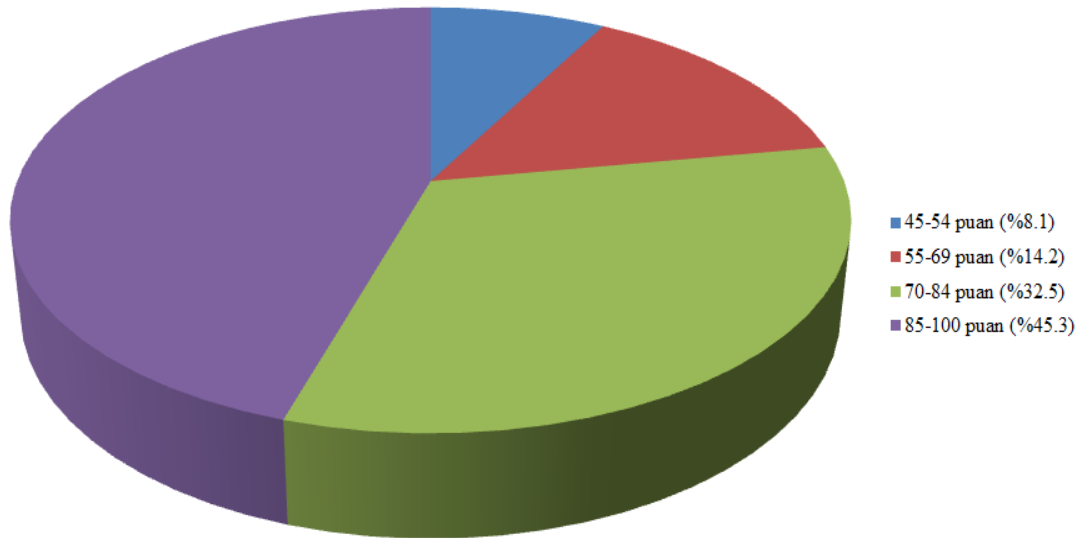

Şekil 3.6. Ortaokul Öğrencilerinin Genel Başarı Ortalaması Dağılımı

Tablo 3.7. Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Başarı Ortalaması

	<i>f</i>	%	% (Birikimli)
45-54 arası	34	8.1	8.1
55-69 arası	60	14.2	22.3
70-84 arası	137	32.5	54.7
85-100 arası	191	45.3	100.0
Türkçe Dersi Başarı Ortalaması			
Toplam	422	100.0	

Tablo 3.7'ye göre, öğrencilerin %8.1'i (34 öğrenci) 45-54 arası aralığında Türkçe dersi başarı ortalamasına sahip iken %14.2'i (60 öğrenci) 55-69 arası, %32.5'i (137 öğrenci) 70-84 arası ve %45.3'ü ise (191 öğrenci) 85-100 arası aralığında Türkçe dersi başarı ortalamasına sahiptir.

Şekil 3.7. Ortaokul Öğrencilerinin Türkçe Dersi Başarı Ortalaması Dağılımı

3.3. Veri Toplama Araçları

Bu bölümde, araştırma sürecindeki elde edilen verilerin toplandığı araçlar tanıtılmıştır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Ortaokul öğrencilerinin kişisel bilgileri, araştırmacının geliştirdiği bu form ile elde edilmiştir (Ek-1). Bu bağlamda, öğrencilerin cinsiyet, sınıf düzeyi, anne ve baba öğrenim durumu, gelir düzeyi, genel başarı ortalaması ile Türkçe dersi başarı ortalaması bilgilerine erişilmiştir. Kişisel Bilgi Formu'nun bir örneği, Ek-1'de paylaşılmıştır.

3.3.2. Türkçe Dersi Akademik Benlik Ölçeği

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyleri, Koç (2011) tarafından geliştirilen Türkçe Dersi Akademik Benlik Ölçeği ile belirlenmiştir (Ek-2). Bu ölçek, 32 maddeden oluşan 5'li likert tipte bir ölçektir. Ölçeğin geliştirilme çalışmaları, 2010-2011 eğitim ve öğretim yılında İzmir ilinin Buca ilçesinde öğrenim gören 617 öğrencinin katılımı ile yürütülmüştür. Ölçeğin geçerliği, alınan uzman görüşleri ile sağlanmıştır.

Araştırma sürecinde toplanan veriler analiz edilmeden önce araştırma verilerine ait Cronbach's α güvenirlik katsayıları hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalar, hem Türkçe dersine yönelik akademik benlik hem de özyeterlik düzeyleri için ayrı ayrı ele alınmıştır. Elde edilen Cronbach's α katsayılarının güvenirlik düzeylerini karşılama durumlarına ilişkin referans alınan değerler şu şekildedir (Kalaycı, 2006: 321):

Tablo 3.8. Güvenirlik Katsayıları

Taban Katsayı	Tavan Katsayı	Güvenirlik Durumu
.00	.39	Asla güvenilir değil
.40	.59	Düşük
.60	.79	Orta
.80	1.00	Yüksek

Kalaycı (2006: 321)'ya göre, bir araştırma kapsamında ulaşılan sonuçların güvenilir olması için Cronbach's α katsayısı minimum .40 olmalıdır. Fakat .40 ve .59 katsayıları arasında kalan değerlerin düşük düzeyde güvenilir sonuçlar vermektedir. Dolayısıyla, araştırma sonuçlarının daha güvenilir olması için Cronbach's α güvenilirlik katsayısının .60 ve üzerinde olması istenmektedir.

Tablo 3.9. Akademik Benlik Ölçeği'ne Yönelik Güvenirlik Katsayıları

Boyut	Soru Sayısı	Güvenirlik Katsayısı	Güvenirlik Durumu
Toplam	32	.96	Yüksek

Tablo 3.9'a göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeylerine ilişkin yapılan ölçümler yüksek düzeyde güvenilir sonuçlar vermiştir.

3.3.3. Türkçe Dersi Algılanan Özyeterlik Ölçeği

Araştırmaya katılan öğrencilerin Türkçe dersine yönelik özyeterlik verileri, Durukan ve Maden'in (2012: 167-169) geliştirdiği "Türkçe Dersi Özyeterlik Algısı Ölçeği" ile toplanmıştır (Ek-3). Bu ölçek 5'li likert şeklinde hazırlanmış ve 40 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin geliştirilme aşamalarında yapılan analizlerde 5 alt boyut belirlenmiştir. Ölçeğin geçerliği, alınan uzman görüşleri ile sağlanmıştır.

Tablo 3.10. Özyeterlik Ölçeği'ne Yönelik Güvenirlik Katsayıları

Boyut	Soru Sayısı	Güvenirlik Katsayısı	Güvenirlik Durumu
Toplam	40	.87	Yüksek
Önyargılara Kapılma	15	.89	Yüksek
Performans Gösterme	3	.67	Orta
Korkma ve Endişelenme	8	.87	Yüksek
Araştırmayı Sevme	6	.67	Orta
Kendine Güvenme	8	.68	Orta

Tablo 3.10'a göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik özyeterlik düzeylerine ilişkin yapılan ölçümler yüksek düzeyde güvenilir sonuçlar vermiştir. Bu bağlamda toplam puan ile önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme boyutları yüksek; performans gösterme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutları ise orta düzeyde güvenilir sonuçlar vermiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sürecinde elde edilen veriler, SPSS-22 istatistik programına aktararak analiz edilmiştir. Bu programda, araştırma verilerine ilişkin kodlamaların yapılmasının ardından öğrencilerin kişisel bilgilerine ilişkin frekans ve yüzdelere hesaplanmıştır.

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine ilişkin akademik benlik ve özyeterlik düzeylerine ilişkin ölçümler analiz edilmeden önce ilgili verilere yönelik normallik analizleri yapılmıştır. Bu analizlerde, verilerin çarpıklık ve basıklık değerleri göz önünde bulundurulmuştur (Büyüköztürk, 2010; Yalçıntaş, 2019:59). Normal dağılımda referans değerleri farklılık göstermektedir. “Fakat alanyazında ağırlıklı

olarak referans alınan değerler George ve Mallery (2010)'ye aittir.” Dolayısı ile araştırma verilerinin çarpıklık ve basıklık değerleri -2.00 ile +2.00 değerleri arasındadır ve araştırmadaki verilerin dağılımı normaldir

Tablo 3.11. Çarpıklık ve Basıklık Katsayıları

Boyut	Çarpıklık	Basıklık
Akademik Benlik (Toplam)	-.55	-.07
Özyeterlik (Toplam)	.08	-.69
Önyargılara Kapılma	.30	-.81
Performans Gösterme	-.07	-.88
Korkma ve Endişelenme	.33	-.74
Araştırmayı Sevme	-.48	-.05
Kendine Güvenme	-.48	.12

Tablo 3.11'e göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeylerine ilişkin puanlar normal dağılmaktadır. “Normallik varsayımını karşılayan araştırmalarda, parametrik yöntemler kullanılmaktadır.” (Kul, 2014: 27). Bu sebeple araştırmaya ait analizler, parametrik yöntemler kullanılarak yapılmıştır.

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri cinsiyet bağlamında değerlendirilirken bağımsız gruplar t testi; sınıf düzeyi, anne ve baba öğrenim durumu, gelir düzeyi, genel başarı ortalaması ve Türkçe dersi başarı ortalaması bağlamında değerlendirilirken ise tek yönlü anova analizi yapılmıştır. Ayrıca, Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkide ise korelasyon analizi kullanılmıştır.

Bağımsız gruplar t testi; iki gruplu değişkenlere dayalı karşılaştırmanın yapıldığı parametrik fark testidir. Tek yönlü anova analizi; ikiden fazla gruplu değişkenlere dayalı karşılaştırmanın yapıldığı parametrik fark testidir. Pearson korelasyon analizi ise iki ve daha fazla sayıdaki sürekli değişken arasındaki negatif veya pozitif yönlü ilişkinin ortaya konulduğu analiz türüdür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. BULGULAR ve YORUM

Bu bölümde, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeylerine ilişkin elde edilen analiz sonuçları paylaşılmıştır. Bu bağlamda, araştırma amaçlarına yönelik yapılan her analiz tablolastırılıp yorumlanmıştır.

4.1. Tanımlayıcı Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ve özyeterlik düzeylerine ilişkin elde edilen verilerin tanımlayıcı istatistikleri hesaplanmıştır. Bu doğrultuda elde edilen bulguların aşağıdaki tabloda gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 4.1. Tanımlayıcı İstatistikler

Boyut	n	min	max	$\bar{x}$	ss
Akademik Benlik (Toplam)	422	1.09	5.00	3.70	.79
Özyeterlik (Toplam)	422	1.31	5.00	3.57	.70
Önyargılara Kapılma	422	1.07	4.67	2.60	.81
Performans Gösterme	422	1.67	5.00	3.61	.84
Korkma ve Endişelenme	422	1.00	5.00	2.50	.92
Araştırmayı Sevme	422	1.00	5.00	3.72	.79
Kendine Güvenme	422	1.14	5.00	3.65	.78

Tablo 4.1’de yer alan aritmetik ortalama bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyi ($3.70 \pm .79$) yüksek bulunmuştur.

Tablo 4.1’de yer alan aritmetik ortalama bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik özyeterlik düzeyi ($3.57 \pm .70$) yüksek düzeyde bulunmuştur. Ayrıca araştırmayı sevmeye ($3.72 \pm .79$) en yüksek; korkma ve endişelenme ($2.50 \pm .92$) en düşük boyut şeklinde bulunmuştur.

4.2. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik Üzerine Ulaşılan Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeylerine ait veriler, demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Yapılan bu incelemelerde, bağımsız gruplar t testi ve anova analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.2. Akademik Benliğin Cinsiyete Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Akademik Benlik (Toplam)	Kız	227	3.77	.73	420	1.86	.06
	Erkek	195	3.62	.86			

Tablo 4.2’de yer alan bağımsız gruplar t testi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında cinsiyet bağlamında anlamlı bir fark bulunamamıştır [$t_{420}=1.86$; $p=.06$].

Tablo 4.3. Akademik Benliğin Sınıf Düzeyine Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Akademik Benlik (Toplam)	5	102	3.46	.84	7.88	.000	4>1,2
	6	99	3.63	.77			
	7	75	3.68	.73			
	8	146	3.93	.75			

Tablo 4.3'te yer alan tek yönlü anova analizi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında sınıf düzeyi bağlamında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3,418)}=7.88$; $p=.000$].

Sınıf düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.3'teki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanı 5. ve 6. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.4. Akademik Benliğin Anne Eğitim Durumuna Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Akademik Benlik (Toplam)	İlkokul	252	3.55	.74	10.94	.000	3>1,2 4>1
	Ortaokul	95	3.78	.77			
	Lise	44	4.15	.76			
	Üniversite	31	4.05	.96			

Tablo 4.4'te yer alan tek yönlü anova analizi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında anne eğitim düzeyi bağlamında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3,418)}=10.94$; $p=.000$].

Anne eğitim düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.4'teki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, annesi lise mezunu olan öğrencilerin puanı annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olanlardan ve annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin puanı annesi ilkokul mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.5. Akademik Benliğin Baba Eğitim Durumuna Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Akademik Benlik (Toplam)	İlkokul	147	3.45	.72	17.47	.000	4>1,2,3 3>1
	Ortaokul	97	3.64	.82			
	Lise	101	3.74	.71			
	Üniversite	77	4.20	.77			

Tablo 4.5'te yer alan tek yönlü anova analizi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında baba eğitim düzeyi bağlamında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3,418)}=17.47$; $p=.000$].

Baba eğitim düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.4'teki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin puanı babası ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olanlardan ve babası lise mezunu olan öğrencilerin puanı babası ilkokul mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.6. Akademik Benliğin Gelir Düzeyine Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Akademik Benlik (Toplam)	2000 TL ve daha az	202	3.53	.73	16.07	.000	3,4>1,2
	2001-4000 TL	140	3.66	.77			
	4001-6000 TL	50	4.16	.81			
	6001 TL ve daha fazla	30	4.30	.70			

Tablo 4.6’da yer alan tek yönlü anova analizi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında gelir düzeyi bağlamında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3,418)}=16.07$; $p=.000$].

Gelir düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.6’daki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, gelir düzeyi 4001-6000 TL ile 6001 TL ve daha fazla olan öğrencilerin puanı gelir düzeyi 2000 TL ve daha az ile 2001-4000 TL aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.7. Akademik Benliğin Genel Başarı Ortalamasına Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Akademik Benlik (Toplam)	45-54	37	2.80	.61	43.17	.000	4>1,2,3 3>1,2 2>1
	55-69	71	3.29	.61			
	70-84	159	3.74	.70			
	85-100	155	4.06	.75			

Tablo 4.7’de yer alan tek yönlü anova analizi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında genel başarı ortalaması bağlamında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3,418)}=43.17$; $p=.000$].

Genel başarı ortalamasına göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.7’deki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre 85-100 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan, 55-69 puan ve 70-84 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerden; 70-84 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan ve 55-69 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerden ve 55-69 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.8. Akademik Benliğin Türkçe Dersi Başarı Ortalamasına Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
	45-54	34	2.80	.59			
Akademik Benlik (Toplam)	55-69	60	3.03	.60	67.66	.000	4>1,2,3
	70-84	137	3.64	.60			3>1,2
	85-100	191	4.11	.72			

Tablo 4.8’de yer alan tek yönlü anova analizi bulguları yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanlarında Türkçe dersi başarı ortalaması bağlamında anlamlı bir fark bulunmuştur [$F_{(3,418)}=67.66$; $p=.000$].

Türkçe dersi başarı ortalamasına göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.8’deki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, 85-100 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan, 55-69 puan ve 70-84 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerden ve 70-84 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan ve 55-69 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir.

4.3. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Özyeterlik Üzerine Ulaşılan Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik özyeterlik düzeylerine ait veriler, demografik değişkenlere göre incelenmiştir. Yapılan bu incelemelerde, bağımsız gruplar t testi ve anova analizi kullanılmıştır.

Tablo 4.9. Özyeterliğin Cinsiyete Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	sd	t	p
Özyeterlik (Toplam)	Kız	227	3.61	.66	420	1.13	.26
	Erkek	195	3.53	.74			
Önyargılara Kapılma	Kız	227	2.57	.78	420	-.80	.42
	Erkek	195	2.63	.85			
Performans Gösterme	Kız	227	3.63	.79	420	.59	.56
	Erkek	195	3.58	.90			
Korkma ve Endişelenme	Kız	227	2.51	.91	420	.25	.80
	Erkek	195	2.49	.93			
Araştırmayı Sevme	Kız	227	3.81	.77	420	2.50	.01
	Erkek	195	3.62	.81			
Kendine Güvenme	Kız	227	3.69	.73	420	.95	.34
	Erkek	195	3.61	.85			

Tablo 4.9’da yer alan bağımsız gruplar t testi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları cinsiyete göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat araştırmayı sevme boyutunda kız öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur [Toplam: ($t_{420}=1.13$; $p=.26$); Önyargılara Kapılma: ($t_{420}=-.80$; $p=.42$); Performans Gösterme: ($t_{420}=.59$; $p=.56$); Korkma ve Endişelenme: ($t_{420}=.25$; $p=.80$); Araştırmayı Sevme: ($t_{420}=2.50$; $p=.01$); Kendine Güvenme: ($t_{420}=.95$; $p=.34$)].

Tablo 4.10. Özyeterliğin Sınıf Düzeyine Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Özyeterlik (Toplam)	5	102	3.33	.57	9.19	.000	4>1,3
	6	99	3.56	.68			
	7	75	3.50	.71			
	8	146	3.78	.73			
Önyargılara Kapılma	5	102	2.84	.84	5.68	.001	1>4
	6	99	2.62	.79			
	7	75	2.60	.76			
	8	146	2.42	.79			
Performans Gösterme	5	102	3.44	.87	3.55	.02	4>1
	6	99	3.56	.88			
	7	75	3.56	.78			
	8	146	3.78	.82			
Korkma ve Endişelenme	5	102	2.70	.86	4.59	.004	1>4
	6	99	2.55	.98			
	7	75	2.58	.94			
	8	146	2.29	.87			
Araştırmayı Sevme	5	102	3.45	.82	8.82	.000	4>1,3
	6	99	3.78	.82			
	7	75	3.61	.80			
	8	146	3.94	.68			
Kendine Güvenme	5	102	3.44	.83	6.89	.000	4>1,3
	6	99	3.65	.79			
	7	75	3.53	.80			
	8	146	3.86	.69			

Tablo 4.10’da yer alan tek yönlü anova analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları sınıf düzeyine göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [Toplam: ($F_{(3,418)}=9.19$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($F_{(3,418)}=5.68$; $p=.001$); Performans Gösterme: ($F_{(3,418)}=3.55$; $p=.02$); Korkma ve Endişelenme: ($F_{(3,418)}=4.59$; $p=.004$); Araştırmayı Sevme: ($F_{(3,418)}=8.82$; $p=.000$); Kendine Güvenme: ($F_{(3,418)}=6.89$; $p=.000$)].

Sınıf düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.10’daki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, toplam puan ile araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutlarında 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin puanı 5. 6. ve 7. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Ek olarak, önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme boyutlarında 5. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin puanı 8. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak, performans gösterme boyutunda 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin puanı 5. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.11. Özyeterliğin Anne Eğitim Durumuna Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Özyeterlik (Toplam)	İlkokul	252	3.40	.63	21.38	.000	3,4>1,2
	Ortaokul	95	3.63	.66			
	Lise	44	4.11	.71			
	Üniversite	31	4.03	.75			
Önyargılara Kapılma	İlkokul	252	2.76	.78	15.42	.000	1,2>3,4
	Ortaokul	95	2.58	.79			
	Lise	44	2.07	.74			
	Üniversite	31	2.07	.69			
Performans Gösterme	İlkokul	252	3.47	.79	11.95	.000	3,4>1,2
	Ortaokul	95	3.59	.86			
	Lise	44	4.17	.73			
	Üniversite	31	4.01	.95			
Korkma ve Endişelenme	İlkokul	252	2.70	.90	14.53	.000	1>2,3,4 2>3,4
	Ortaokul	95	2.39	.85			
	Lise	44	1.99	.87			
	Üniversite	31	1.93	.76			
Araştırmayı Sevme	İlkokul	252	3.58	.78	9.55	.000	4,3>1
	Ortaokul	95	3.81	.73			
	Lise	44	4.17	.64			
	Üniversite	31	4.01	.94			
Kendine Güvenme	İlkokul	252	3.50	.72	13.14	.000	3,4>1,2
	Ortaokul	95	3.72	.78			
	Lise	44	4.20	.69			
	Üniversite	31	3.94	.96			

Tablo 4.11’de yer alan tek yönlü anova analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları anne eğitim düzeyine göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [Toplam: ($F_{(3,418)}=21.38$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($F_{(3,418)}=15.42$; $p=.000$); Performans Gösterme: ($F_{(3,418)}=11.95$; $p=.000$); Korkma ve Endişelenme: ($F_{(3,418)}=14.53$; $p=.000$); Araştırmayı Sevme: ($F_{(3,418)}=9.55$; $p=.000$); Kendine Güvenme: ($F_{(3,418)}=13.14$; $p=.000$)].

Anne eğitim düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.11’deki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, toplam puan ile performans gösterme ve kendine güvenme boyutlarında annesi lise ve üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca, önyargılara kapılma boyutunda annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı annesi lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Ek olarak, korkma ve endişelenme boyutunda annesi ilkokul mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı annesi ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanlardan ve annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin puanı annesi lise ve üniversite mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak araştırmayı sevme boyutunda annesi lise ve üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı annesi ilkokul mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.12. Özyeterliğin Baba Eğitim Durumuna Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Özyeterlik (Toplam)	İlkokul	147	3.26	.61	29.97	.000	4>1,2,3 2,3>1
	Ortaokul	97	3.56	.59			
	Lise	101	3.62	.68			
	Üniversite	77	4.10	.69			
Önyargılara Kapılma	İlkokul	147	2.92	.75	22.42	.000	1>2,3,4 2,3>4
	Ortaokul	97	2.57	.75			
	Lise	101	2.58	.83			
	Üniversite	77	2.05	.69			
Performans Gösterme	İlkokul	147	3.39	.81	16.12	.000	4>1,2,3
	Ortaokul	97	3.47	.76			
	Lise	101	3.64	.82			
	Üniversite	77	4.15	.82			
Korkma ve Endişelenme	İlkokul	147	2.86	.89	19.12	.000	1>2,3,4 2,3>4
	Ortaokul	97	2.43	.85			
	Lise	101	2.47	.88			
	Üniversite	77	1.95	.80			
Araştırmayı Sevme	İlkokul	147	3.48	.77	12.85	.000	4>1,2,3 2,3>1
	Ortaokul	97	3.69	.80			
	Lise	101	3.80	.69			
	Üniversite	77	4.13	.77			
Kendine Güvenme	İlkokul	147	3.41	.75	18.13	.000	4>1,2,3 2,3>1
	Ortaokul	97	3.52	.78			
	Lise	101	3.76	.71			
	Üniversite	77	4.14	.71			

Tablo 4.12’de yer alan tek yönlü anova analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları baba eğitim düzeyine göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [Toplam: ($F_{(3,418)}=29.97$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($F_{(3,418)}=22.47$; $p=.000$); Performans Gösterme: ($F_{(3,418)}=16.12$; $p=.000$); Korkma ve Endişelenme: ($F_{(3,418)}=19.12$; $p=.000$); Araştırmayı Sevme: ($F_{(3,418)}=12.85$; $p=.000$); Kendine Güvenme: ($F_{(3,418)}=18.13$; $p=.000$)].

Baba eğitim düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.12’deki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, toplam puan ile araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutlarında babası üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı babası ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olanlardan ve babası ortaokul ile lise mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı ise babası ilkokul mezunu olan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca, önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme boyutlarında babası ilkokul mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı babası ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanlardan ve babası ortaokul ile lise mezunu olan öğrencilerin puanı ise babası üniversite mezunu olan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak performans gösterme boyutunda babası üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı babası ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.13. Özyeterliğin Gelir Düzeyine Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Özyeterlik (Toplam)	2000 TL ve daha az	202	3.34	.59	23.71	.000	3,4>1,2
	2001-4000 TL	140	3.62	.67			
	4001-6000 TL	50	4.08	.71			
	6001 TL ve daha az	30	4.03	.79			
Önyargılara Kapılma	2000 TL ve daha az	202	2.83	.77	16.26	.000	1>2,3,4 2>3,4
	2001-4000 TL	140	2.54	.77			
	4001-6000 TL	50	2.09	.69			
	6001 TL ve daha az	30	2.20	.88			
Performans Gösterme	2000 TL ve daha az	202	3.41	.80	13.61	.000	3,4>1,2
	2001-4000 TL	140	3.61	.80			
	4001-6000 TL	50	4.13	.82			
	6001 TL ve daha az	30	4.03	.89			
Korkma ve Endişelenme	2000 TL ve daha az	202	2.75	.87	14.13	.000	1>2,3,4 2>3,4
	2001-4000 TL	140	2.43	.88			
	4001-6000 TL	50	1.99	.80			
	6001 TL ve daha az	30	2.05	1.02			
Araştırmayı Sevme	2000 TL ve daha az	202	3.57	.78	9.22	.000	4>1,2,3 3>1
	2001-4000 TL	140	3.73	.72			
	4001-6000 TL	50	4.10	.88			
	6001 TL ve daha az	30	4.11	.70			
Kendine Güvenme	2000 TL ve daha az	202	3.44	.76	17.65	.000	4>1,2,3 3>1
	2001-4000 TL	140	3.68	.70			
	4001-6000 TL	50	4.13	.82			
	6001 TL ve daha az	30	4.19	.64			

Tablo 4.13'te yer alan tek yönlü anova analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları gelir düzeyine göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [Toplam: ($F_{(3,418)}=23.71$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($F_{(3,418)}=16.26$; $p=.000$); Performans Gösterme: ($F_{(3,418)}=13.61$; $p=.000$); Korkma ve Endişelenme: ($F_{(3,418)}=14.13$; $p=.000$); Araştırmayı Sevme: ($F_{(3,418)}=9.22$; $p=.000$); Kendine Güvenme: ($F_{(3,418)}=17.65$; $p=.000$)].

Gelir düzeyine göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.14'teki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, toplam puan ile performans gösterme boyutuna gelir düzeyi 4001-6000 TL ve 6001 TL ve üzerinde olan ortaokul öğrencilerinin puanı gelir düzeyi 2000 TL ve daha az ile 2001-4000 TL aralığında olan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca, önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme boyutlarında gelir düzeyi 2000 TL ve daha az olan öğrencilerinin puanı gelir düzeyi 2001-4000 TL, 4001-6000 TL ve 6001 TL ve üzerinde olanlardan ve gelir düzeyi 2001-4000 TL olan öğrencilerin puanı ise gelir düzeyi 4001-6000 TL ve 6001 TL ve üzerinde olanlardan olan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutlarında ise gelir düzeyi 6001 TL ve üzerinde olan öğrencilerinin puanı gelir düzeyi 2000 TL ve daha az, 2001-4000 TL ve 4001-6000 TL olanlardan ve gelir düzeyi 4001-6000 TL olan öğrencilerin puanı ise gelir düzeyi 2000 TL ve daha az olanlardan olan öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.14. Özyeterliğin Genel Başarı Ortalamasına Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Özyeterlik (Toplam)	45-54	37	2.84	.54	37.92	.000	4>1,2,3
	55-69	71	3.17	.49			3>1,2
	70-84	159	3.64	.65			2>1
	85-100	155	3.85	.66			
Önyargılara Kapılma	45-54	37	3.26	.72	21.19	.000	1,2>3,4
	55-69	71	2.97	.69			
	70-84	159	2.53	.77			
	85-100	155	2.35	.78			
Performans Gösterme	45-54	37	3.06	.60	18.13	.000	3,4>1,2
	55-69	71	3.17	.74			
	70-84	159	3.70	.80			
	85-100	155	3.84	.86			
Korkma ve Endişelenme	45-54	37	3.36	.97	22.00	.000	1>2,3,4
	55-69	71	2.85	.73			2>3,4
	70-84	159	2.42	.83			3>4
	85-100	155	2.23	.90			
Araştırmayı Sevme	45-54	37	3.16	.63	19.87	.000	3,4>1,2
	55-69	71	3.34	.69			
	70-84	159	3.77	.74			
	85-100	155	3.99	.79			
Kendine Güvenme	45-54	37	2.92	.59	28.89	.000	4>1,2,3
	55-69	71	3.29	.65			3>1,2
	70-84	159	3.68	.74			2>1
	85-100	155	3.96	.74			

Tablo 4.14'te yer alan tek yönlü anova analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları genel başarı ortalamasına göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [Toplam: ($F_{(3,418)}=37.92$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($F_{(3,418)}=21.19$; $p=.000$); Performans Gösterme: ($F_{(3,418)}=18.13$; $p=.000$); Korkma ve Endişelenme: ($F_{(3,418)}=22.00$; $p=.000$); Araştırmayı Sevme: ($F_{(3,418)}=19.87$; $p=.000$); Kendine Güvenme: ($F_{(3,418)}=28.89$; $p=.000$)].

Genel başarı ortalamasına göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.14'teki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, toplam puan ile kendine güvenme boyutunda genel başarı ortalaması arttıkça öğrencilerin özyeterlik puanlarının da arttığı belirlenmiştir. Ayrıca, korkma ve endişelenme boyutunda ise genel başarı puan ortalaması arttıkça özyeterlik puanının azaldığı tespit edilmiştir. Ek olarak önyargılara kapılma boyutunda genel başarı ortalaması 45-54 ve 55-69 puan aralığında olan öğrencilerinin puanı genel başarı ortalaması 70-84 puan ve 85-100 puan aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak performans gösterme ve araştırmayı sevme boyutlarında ise genel başarı ortalaması 70-84 puan ve 85-100 puan aralığında olan öğrencilerinin puanı genel başarı ortalaması 45-54 puan ve 55-69 puan aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Tablo 4.15. Özyeterliğin Türkçe Dersi Başarı Ortalamasına Göre Analizi

		n	$\bar{x}$	ss	F	p	Fark
Özyeterlik (Toplam)	45-54	34	2.78	.50	67.16	.000	4>1,2,3
	55-69	60	3.07	.42			3>1,2
	70-84	137	3.45	.53			2>1
	85-100	191	3.96	.66			
Önyargılara Kapılma	45-54	34	3.30	.69	28.01	.000	1,2>3,4
	55-69	60	3.03	.68			
	70-84	137	2.67	.70			
	85-100	191	2.29	.80			
Performans Gösterme	45-54	34	2.94	.48	31.65	.000	4>1,2,3
	55-69	60	3.14	.61			3>1,2
	70-84	137	3.47	.77			2>1
	85-100	191	3.97	.84			
Korkma ve Endişelenme	45-54	34	3.46	.91	42.86	.000	1>2,3,4
	55-69	60	2.99	.76			2>3,4
	70-84	137	2.64	.76			3>4
	85-100	191	2.08	.82			
Araştırmayı Sevme	45-54	34	3.12	.66	38.05	.000	4>1,2,3
	55-69	60	3.22	.62			3>1,2
	70-84	137	3.58	.67			2>1
	85-100	191	4.09	.76			
Kendine Güvenme	45-54	34	2.89	.61	46.71	.000	4>1,2,3
	55-69	60	3.17	.56			3>1,2
	70-84	137	3.51	.69			2>1
	85-100	191	4.04	.72			

Tablo 4.15'te yer alan tek yönlü anova analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin özyeterlik puanları Türkçe dersi başarı ortalamasına göre değerlendirildiğinde; toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur [Toplam: ($F_{(3,418)}=67.16$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($F_{(3,418)}=28.01$; $p=.000$); Performans Gösterme: ($F_{(3,418)}=31.65$; $p=.000$); Korkma ve Endişelenme: ($F_{(3,418)}=42.86$; $p=.000$); Araştırmayı Sevme: ($F_{(3,418)}=38.05$; $p=.000$); Kendine Güvenme: ($F_{(3,418)}=46.71$; $p=.000$)].

Türkçe dersi başarı ortalamasına göre oluşan farkın tespit edilebilmesi için post-hoc analizlerinden Tukey testi yapılmış olup ulaşılan bulgular Tablo 4.15'teki fark sütununda paylaşılmıştır. Buna göre, toplam puan ile performans gösterme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutlarında Türkçe dersi başarı ortalaması arttıkça özyeterlik puanlarının da arttığı belirlenmiştir. Ayrıca, korkma ve endişelenme boyutunda ise Türkçe dersi başarı puan ortalaması arttıkça özyeterlik puanının azaldığı tespit edilmiştir. Ek olarak önyargılara kapılma boyutunda Türkçe dersi başarı ortalaması 45-54 ve 55-69 puan aralığında olan öğrencilerin puanı Türkçe dersi başarı ortalaması 70-84 puan ve 85-100 puan aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

4.3. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ile Özyeterlik Arasındaki İlişki Üzerine Ulaşılan Bulgular

Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik ile özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesinde korelasyon analizi kullanılmış ve sonuçlar Tablo 4.16'da verilmiştir.

Tablo 4.16. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ile Özyeterlik Arasındaki İlişki

		1	2	3	4	5	6	7
Akademik Benlik (Toplam)	r	1						
	p							
	n	422						
Özyeterlik (Toplam)	r	.679**	1					
	p	.000						
	n	422	422					
Önyargılara Kapılma	r	-.443**	-.866**	1				
	p	.000	.000					
	n	422	422	422				
Performans Gösterme	r	.600**	.644**	-.367**	1			
	p	.000	.000	.000				
	n	422	422	422	422			
Korkma ve Endişelenme	r	-.431**	-.851**	.806**	-.429**	1		
	p	.000	.000	.000	.000			
	n	422	422	422	422	422		
Araştırmayı Sevme	r	.717**	.708**	-.358**	.635**	-.397**	1	
	p	.000	.000	.000	.000	.000		
	n	422	422	422	422	422	422	
Kendine Güvenme	r	.688**	.753**	-.415**	.604**	-.435**	.762**	1
	p	.000	.000	.000	.000	.000	.000	
	n	422	422	422	422	422	422	422

Tablo 4.17’de yer alan korelasyon analizi bulguları bağlamında, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik puanları ile özyeterlik düzeylerine ait toplam puan ve performans gösterme, araştırmayı sevme, kendine

güvenme boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Fakat önyargılara kapılma, korkma ve endişelenme boyutlarında ise negatif yönde anlamlı ilişki ulunmuştur [Toplam: ($r_{422}=.679^{**}$; $p=.000$); Önyargılara Kapılma: ($r_{422}=-.443^{**}$; $p=.000$); Performans Gösterme: ($r_{422}=.600^{**}$; $p=.000$); Korkma ve Endişelenme: ($r_{422}=-.431^{**}$; $p=.000$); Araştırmayı Sevme: ($r_{422}=.717^{**}$; $p=.000$); Kendine Güvenme($r_{422}=.688^{**}$; $p=.000$)].

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiye yönelik elde edilen sonuçlar ve bu sonuçların alanyazına dayalı tartışması yapılmıştır. Ayrıca, ileride yapılacak araştırmalara ilişkin öneriler verilmiştir.

5.1. Tartışma

Araştırmanın alt amaçları kapsamında ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinde farklılık oluşturan çeşitli değişkenler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlardan hareketle, cinsiyet değişkeninin ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı; sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, genel başarı ortalaması ve Türkçe dersi başarı ortalamasının ise anlamlı farklılıklar oluşturduğu sonucu elde edilmiştir.

Türkçe dersine yönelik akademik benlik düzeyinin incelendiği çalışmalar ele alındığında, bu çalışma ile örtüşen farklı araştırmaların mevcut olduğu saptanmıştır. Örneğin; Göktaş (2008)'in araştırmasında, beşinci sınıf öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri değerlendirilmiş ve bu çalışmada olduğu gibi gelir düzeyi, anne eğitim ve baba eğitim düzeyi değişkenlerine dayalı olarak akademik benliğin anlamlı düzeyde farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda, Göktaş (2008)'in araştırması ile bu araştırmanın benzer yapıda olduğunu söylemek mümkündür. Fakat Göktaş (2008)'in araştırmasında, bu çalışmadan farklı olarak cinsiyet değişkeninin de akademik benlik düzeyini farklılaştırdığı sonucunun tespit edilmesidir. Bu çalışmada, cinsiyet bağlamında anlamlı bir sonuç elde edilememesi, her iki araştırmanın ayrıldığı noktadır. Koç (2011) tarafından yapılan çalışmada da Göktaş (2008)'in çalışmasını destekleyici sonuçlar elde edilmiştir. Koç (2008)'a göre, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinde gelir düzeyine ve cinsiyete göre anlamlı farklılıklar vardır. Bu bağlamda Koç (2011)'un araştırmasının da tıpkı Göktaş (2008)'in araştırması gibi cinsiyet değişkeni özelinde bu çalışmadan ayrıştığı söylenebilir. Ayrıca, Karasakaloğlu ve Saracoğlu (2009)'nun araştırmasında

da akademik benliğin cinsiyet bağlamında anlamlı farklılık oluşturmaması hem Göktaş (2008)'ın hem de Koç (2011)'un çalışmasını desteklemektedir.

Araştırmanın alt amaçları kapsamında ortaokul öğrencilerinin akademik özyeterlik düzeylerinde farklılık oluşturan çeşitli değişkenler incelenmiştir. Elde edilen sonuçlardan hareketle, cinsiyet değişkeninin ortaokul öğrencilerinin akademik özyeterlik düzeylerinde anlamlı bir fark oluşturmadığı; sınıf düzeyi, anne ve baba eğitim düzeyi, gelir düzeyi, genel başarı ortalaması ve Türkçe dersi başarı ortalamasının ise anlamlı farklılıklar oluşturduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Türkçe dersine yönelik akademik özyeterlik düzeyinin incelendiği çalışmalar ele alındığında, bu çalışma ile örtüşen farklı araştırmaların mevcut olduğu saptanmıştır. Örneğin; Kurudayıoğlu ve Kana (2013)'nın yaptığı araştırmada, akademik özyeterliğin bu araştırmada olduğu gibi cinsiyet değişkeni bağlamında anlamlı fark göstermediğinin tespit edilmesi, her iki araştırmayı ortak bir zeminde buluşturmaktadır. Fakat Kurudayıoğlu ve Kana (2013)'nin araştırmasında sınıf düzeyi bağlamında anlamlı fark elde edilememesi, her iki araştırmanın ayrıştığı bir noktadır. Çünkü bu araştırmada ortaokul öğrencilerinin akademik özyeterlik düzeylerinde sınıf düzeyi anlamlı fark tespit edilmesi, Kurudayıoğlu ve Kana (2013)'nin araştırması ile örtüşmemektedir. Dolayısıyla, araştırmadan elde edilen sonuçlarla alanyazındaki çalışmalara zenginlik kattığı düşünülebilir. Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Evin-Gencel (2010) tarafından yürütülen araştırmada da akademik özyeterliğin cinsiyet bağlamında değişiklik göstermediği sonucu elde edilmiştir. Bu sonucu destekleyen bir diğer araştırma da Yalçıntaş (2019)'ın araştırmasıdır. Kurudayıoğlu ve Kana (2013), Saracaloğlu, Karasakaloğlu ve Evin-Gencel (2010) ve Yalçıntaş (2019)'ın araştırmalarından hareketle, araştırma kapsamında elde edilen sonuçların alanyazın ile uyumlu olduğu söylenebilir.

Araştırmanın ana amacı kapsamında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişki korelasyonel ilişki değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu sonucu elde edilmiştir. Buna göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik puanları ile özyeterlik düzeylerine ait toplam puan ve performans gösterme, araştırmayı sevmeye,

kendine güvenme boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Fakat önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme boyutlarında ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur.

Ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalar incelendiğinde, bu konuda yapılmış herhangi bir çalışma tespit edilememiştir. Ayrıca, Türkçe dersinden bağımsız olarak akademik benlik ve özyeterlik değişkenlerinin bir arada ele alındığı bir araştırma bulunamamıştır. Bu kapsamda, araştırmanın ulaştığı sonuçlar bakımından alanyazında yer aldığı bir boşluğu doldurduğu söylenebilir.

5.2. Sonuç

5.2.1. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik Üzerine Ulaşılan Sonuçlar

Bu araştırmanın konusu, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesidir. Araştırma amaçları kapsamında yapılan ilk inceleme, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre incelenmesidir. Elde edilen bulgular yorumlandığında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinde cinsiyete göre anlamlı fark olmadığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuçtan hareketle, kız ve erkek ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinin denk olduğunu söylemek mümkündür.

Ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri, sınıf düzeyi değişkenine göre ele alındığında, anlamlı farklılaşmalar olduğu sonucu edinilmiştir. Bu sonuca göre, 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin akademik benlik puanı 5. 6. ve 7. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir.

Akademik benlik düzeyinin anne eğitim düzeyine göre incelendiğinde, ortaokul öğrencilerinin puanlarında anlamlı fark mevcut olduğu belirlenmiştir. Araştırma analizleri değerlendirildiğinde, annesi lise mezunu olan öğrencilerin puanı annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olanlardan ve annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin puanı annesi lise mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksek olarak belirlenmiştir.

Baba eğitim düzeyi ve akademik benlik arasındaki ilişki değerlendirildiğinde, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeylerinin baba eğitim düzeyine göre farklılaştığı sonucu elde edilmiştir. Buna göre, babası üniversite mezunu olan öğrencilerin puanı babası ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olanlardan ve babası lise mezunu olan öğrencilerin puanı babası ilkokul mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri, gelir düzeyi değişkenine göre ele alındığında, anlamlı farklılaşmalar olduğu sonucu edinilmiştir. Bu sonuca göre, gelir düzeyi 4001-6000 TL ile 6001 TL ve daha fazla olan öğrencilerin puanı gelir düzeyi 2000 TL ve daha az ile 2001-4000 TL aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksek bulunmuştur.

Akademik benlik düzeyinin genel başarı ortalamasına göre incelenmesinde, ortaokul öğrencilerinin puanlarında anlamlı fark mevcut olduğu belirlenmiştir. Araştırma bulguları yorumlandığında, 85-100 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerin puanı, 45-54 puan, 55-69 puan ve 70-84 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerden; 70-84 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan ve 55-69 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerden ve 55-69 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan aralığında başarıya sahip öğrencilerden anlamlı şekilde yüksektir.

Ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri üzerine elde edilen son sonuç ise Türkçe dersi genel başarı ortalamasına dayalı ulaşılan anlamlı farklılıklardır. Bu sonuca göre, 85-100 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan, 55-69 puan ve 70-84 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerden ve 70-84 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerin puanı 45-54 puan ve 55-69 puan aralığında Türkçe dersi başarısına sahip öğrencilerden anlamlı şekilde yüksek olduğu belirlenmiştir.

5.2.2. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Özyeterlik Üzerine Ulaşılan Sonuçlar

Ortaokul öğrencilerinin özyeterlik düzeyleri üzerine yapılan ilk inceleme, cinsiyet değişkeninin ele alınmasıdır. Analiz sonuçları değerlendirildiğinde, toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunamamıştır. Fakat araştırmayı sevme boyutunda kız öğrencilerin puanı erkek öğrencilerin puanından anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Ortaokul öğrencilerinin akademik özyeterlik düzeyleri, sınıf düzeyi değişkenine göre ele alındığında, toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Buna göre, toplam puan ile araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutlarında 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin puanı 5. 6. ve 7. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Ek olarak, önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme boyutlarında 5. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin puanı 8. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak, performans gösterme boyutunda 8. sınıflarda öğrenim görmekte olan ortaokul öğrencilerinin puanı 5. sınıflarda öğrenim gören ortaokul öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksek olarak tespit edilmiştir.

Akademik özyeterlik düzeyinin anne eğitim düzeyine göre incelenmesinde, toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu sonuçtan hareketle, toplam puan ile performans gösterme ve kendine güvenme boyutlarında annesi lise ve üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı; annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksek olarak bulunmuştur. Ayrıca, önyargılara kapılma boyutunda annesi ilkokul ve ortaokul mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı annesi lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerinden anlamlı şekilde yüksektir. Ek olarak, korkma ve endişelenme boyutunda annesi ilkokul mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı annesi ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir. Annesi ortaokul mezunu olan öğrencilerin puanları annesi lise ve üniversite mezunu olanların

puanlarından anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak araştırmayı sevme maddesine göre, annesi lise ve üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanları annesi ilkokul mezunu olanların puanlarından anlamlı şekilde yüksektir.

Ortaokul öğrencilerinde akademik özyeterlik ve baba eğitim durumu arasındaki ilişki incelendiğinde, toplam puan ile önyargılara kapılma, performans gösterme, korkma ve endişelenme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutunda anlamlı bir fark bulunmuştur. Bu bağlamda, toplam puan ile araştırmayı sevme ve kendine güvenme maddelerine göre, babası üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı; babası ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olanlardan ve babası ortaokul mezunu ile lise mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı ise babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca, önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme maddelerine göre, babası ilkokul mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanı, babası ortaokul, lise ve üniversite mezunu olanların puanlarından ve babası ortaokul ile lise mezunu olan öğrencilerin puanları ise babası üniversite mezunu olan öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde yüksektir. Performans gösterme maddesine göre, babası üniversite mezunu olan ortaokul öğrencilerinin puanları babası ilkokul, ortaokul ve lise mezunu olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Akademik özyeterlik düzeyinin gelir düzeyi bağlamı incelenmesinde, toplam puan ve performans gösterme maddeleri ile gelir düzeyi 4001-6000 TL ve 6001 TL ve üzerinde olan ortaokul öğrencilerinin puanları; gelir düzeyi 2000 TL ve daha az ile 2001-4000 TL aralığında olan öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde yüksektir. Ayrıca, önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme maddeleri, gelir düzeyi 2000 TL ve daha az olan öğrencilerinin puanları; gelir düzeyi 2001-4000 TL, 4001-6000 TL ve 6001 TL ve üzerinde olanlardan ve gelir düzeyi 2001-4000 TL olan öğrencilerin puanları ise gelir düzeyi 4001-6000 TL ve 6001 TL ve üzerinde olan öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak araştırmayı sevme ve kendine güvenme maddelerine göre, gelir düzeyi 6001 TL ve üzerinde olan öğrencilerin puanları, gelir düzeyi 2000 TL ve daha az, 2001-4000 TL ve 4001-6000 TL olan öğrencilerin puanlarından; gelir düzeyi 4001-6000 TL olan

öğrencilerin puanları ise gelir düzeyi 2000 TL ve daha az olan öğrencilerin puanlarından anlamlı şekilde yüksektir.

Akademik özyeterlik düzeyinin genel başarı ortalamasına göre incelenmesinde, ortaokul öğrencilerinin puanlarında anlamlı fark mevcut olduğu belirlenmiştir. Bu bağlamda, toplam puan ile kendine güvenme boyutunda genel başarı ortalaması arttıkça özyeterlik puanın da arttığı belirlenmiştir. Ayrıca, korkma ve endişelenme boyutunda ise genel başarı puan ortalaması arttıkça özyeterlik puanının azaldığı tespit edilmiştir. Ek olarak önyargılara kapılma boyutunda genel başarı ortalaması 45-54 ve 55-69 puan aralığında olan öğrencilerinin puanı genel başarı ortalaması 70-84 puan ve 85-100 puan aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir. Son olarak performans gösterme ve araştırmayı sevme boyutlarında ise genel başarı ortalaması 70-84 puan ve 85-100 puan aralığında olan öğrencilerinin puanı genel başarı ortalaması 45-54 puan ve 55-69 puan aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

Akademik özyeterlik düzeyinin Türkçe dersi genel başarı ortalamasına göre incelenmesinde, ortaokul öğrencilerinin puanlarında anlamlı fark mevcut olduğu belirlenmiştir. Toplam puan ile performans gösterme, araştırmayı sevme ve kendine güvenme boyutlarında Türkçe dersi başarı ortalaması arttıkça özyeterlik puanın da arttığı belirlenmiştir. Ayrıca, korkma ve endişelenme boyutunda ise Türkçe dersi başarı puan ortalaması arttıkça özyeterlik puanının azaldığı tespit edilmiştir. Ek olarak önyargılara kapılma boyutunda Türkçe dersi başarı ortalaması 45-54 ve 55-69 puan aralığında olan öğrencilerinin puanı Türkçe dersi başarı ortalaması 70-84 puan ve 85-100 puan aralığında olanlardan anlamlı şekilde yüksektir.

5.2.3. Türkçe Dersine Yönelik Akademik Benlik ile Özyeterlik Arasındaki İlişki Üzerine Ulaşılan Sonuçlar

Araştırmanın ana amacı kapsamında, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasındaki korelasyonel ilişki değerlendirilmiştir. Bu kapsamda, ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasında anlamlı ilişkiler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Buna göre, ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersine yönelik akademik benlik puanları ile özyeterlik düzeylerine ait toplam puanları ve performans gösterme, araştırmayı sevme, kendine

güvenme boyutları arasında pozitif yönlü anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu ilişki, ilgili puanlar arasındaki ilişkinin doğrusal bir orantı olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla puanların artma veya azalma durumları paralellik arz etmektedir. Fakat önyargılara kapılma ve korkma ve endişelenme maddelerinde ise negatif yönde anlamlı ilişki bulunmuştur. Bu ilişki, ilgili puanlar arasında ters orantı olduğunu göstermektedir. Dolayısıyla puanlardan biri artarken diğerinin azaldığını söylemek doğru bir yorum olmaktadır.

ALTINCI BÖLÜM

6. ÖNERİLER

Ortaokul öğrencilerinin akademik benlik düzeyleri ile özyeterlik düzeyleri arasındaki ilişkinin tespit edilmesi konusunda yapılan araştırmaya ilişkin verilebilecek öneriler şu şekildedir:

Bu araştırmanın değişkenleri akademik benlik ve özyeterliktir. Benzer çalışmalarda, bu değişkenlere ek olarak daha farklı değişkenlerin korelasyonel ilişkisi de değerlendirilebilir.

Bu araştırmanın konusu Türkçe dersine yöneliktir. Akademik benlik ve özyeterlik değişkenleri arasındaki ilişki başka derslere de uyarlanabilir.

Bu araştırma, tarama modelinde yürütülmüş bir araştırmadır. Benzer araştırmalarda etkinliklere dayalı bir model planlanabilir. Bu sayede akademik benlik ve özyeterlik üzerinde etkisi bulunan bağımsız değişkenler incelenebilir.

Bu araştırmanın örneklemi, ortaokul öğrencileridir. Farklı araştırmalarda ilkokul, lise veya üniversite düzeyinde de veri toplanabilir.

Bu araştırmanın verileri anket tekniği ile toplanmış nicel verilerdir. Sonraki araştırmalarda görüşme, gözlem vb. gibi tekniklerle nitel veriler de toplanabilir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz Ü. K. (2007). *Etkili öğrenme ve öğretme*. (Yedinci Baskı). İzmir: Biliş Yayıncılık.
- Akkaya N. (2009). Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğine Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. *Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*.
- Aşçı H. (2004). Fiziksel Benlik Algısının Cinsiyete ve Fiziksel Aktivite Düzeyine Göre Karşılaştırılması. *Hacettepe Spor Bilimleri Dergisi*, 15(1), 39-48.
- Aydın, F. (2011). Ortaöğretim öğrencilerinin coğrafya dersine yönelik akademik benlik düzeylerinin değerlendirilmesi. *Electronic Turkish Studies*, 6(1), 663-677.
- Bandura, A. (1997). *Self-efficacy: The exercise of control*. New York: W. H. Freeman and Company.
- Baştürk-Tekin, R. S. (2014). *İlköğretim öğrencilerinin matematik dersine ilişkin öğrenme ihtiyaçları ile akademik benlik düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Bölükbaş, F. (2004). Yansıtıcı öğretim ile yabancı dil olarak Türkçe öğretimi. *Dünyada Türkçe Öğretimi 6 Sempozyumu*, 15-16 Nisan 2004, Ankara.
- Büyüköztürk, Ş. (2010). *Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. (12. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Comrey, A. L. & Lee, H. B. (1992). *A first course in factor analysis*. NJ: Lawrence Erlbaum.
- Cüceloğlu, D. (1999) *İnsan ve davranışı*. (9. Baskı), İstanbul: Remzi Yayınevi.
- Demirel, A. (2016). *Aile ve sosyal politikalar bakanlığına bağlı kurumlarda ve ailelerinin yanında kalan ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi özyeterlik*

- algılarının karşılaştırılması* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Eğitim Enstitüsü, Nevşehir.
- Er (2019). *Ortaokul öğrencilerinin Türkçe dersi öz yeterlik algıları* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Kırşehir.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E. (2006). *How to design and evaluate research in education*. New York: Mc-Graw-Hill International Edition.
- George, D. & Mallery, M. (2010). *SPSS for Windows Step by Step: A Simple Guide and Reference*. Boston: Pearson.
- Göktaş, M. (2008). *İlköğretim beşinci sınıf öğrencilerinin akademik benlik saygısı düzeyleri ile ders başarıları arasındaki ilişki* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Güntan, D. (2008). *İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin ingilizce dersindeki akademik benlikleriyle başarıları arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Işıksal M, Aşkar P (2003) İlköğretim öğrencileri için matematik ve bilgisayar özyeterlik algısı ölçekleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(25).
- Kalaycı, Ş. (2006). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. (2. baskı). Ankara: Asil.
- Karaarslan, T. (2015). *İşbirlikli öğrenmenin ilkokul 4. sınıf müzik dersinde öğrencilerin ritim becerileri ve özyeterlilik algıları üzerine etkileri* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karasakaloğlu, N. & Saracaloğlu, A. S. (2009). Sınıf öğretmen adaylarının Türkçe dersine yönelik tutumları, akademik benlik tasarımları ile başarıları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1, 343-362.

- Kaya, F. (2006). *İlköğretim dördüncü sınıf türkçe dersinde bazı öğrenme stratejilerinin tutum ve okuduğunu anlamaya etkisi*. (Yayımlanmamış yüksek Lisans Tezi). Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Hatay.
- Koç, Ö. (2011). *İlköğretim öğrencilerinin Türkçe dersindeki akademik benlik kavramlarının başarılarına etkisinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Koçer, Ö. (2015). *Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrencilerin süreç-odaklı motivasyon ve benlik algılarına yönelik çoklu-biyografik durum çalışması* (Yayımlanmamış doktora tezi). Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Çanakkale.
- Kotaman, H. (2008). Özyeterlilik inancı ve öğrenme performansının geliştirilmesine ilişkin yazın taraması. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, XXI(1), 111-133.
- Kul, S. (2014). Uygun İstatistiksel Test Seçim Kılavuzu/Guideline For Suitable Statistical Test Selection. *Plevra Bülteni*, 8(2), 26-29.
- Kurudayıoğlu, M., & Kana, F. (2013). Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme becerisi ve dinleme eğitimi özyeterlilik algıları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 245-258.
- Lee, S. W. (2005) *Encyclopedia of school psychology*. Sage Publications
- Mutlu-Bozkurt, T. (2013) *Beden Eğitimi Öğretmeni Adaylarının Öğretmenlik Özyeterliliklerinin İncelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öz, F. (2003). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özbay M. (2009). *Türkçe özel öğretim yöntemleri II*. Ankara: Öncü Basımevi.
- Özden Y. (2005). *Öğrenme ve öğretme*. (Yedinci Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Pıyancı, B. (2007) *İlköğretim altıncı sınıf öğrencilerinin bilgisayar dersindeki akademik benlik kavramları ile başarıları arasındaki ilişki nedir?* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Saracaloğlu, A. S., Karasakaloğlu, N., & Gencel, İ. E. (2010). Türkçe öğretmenlerinin özyeterlik düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 9(33), 265-283.
- Senemoğlu N. (2005). *Gelişim, öğrenme ve öğretim kuramdan uygulamaya* (On İkinci Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi Tic. Ltd. Şti.
- Şahin, A., Aydın, G. ve Sevim, O. (2011). Cornell not alma tekniğinin dinlenilen metni anlamaya ve kalıcılığa etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 29, 1-6.
- Taşgın, F. G. (2015). *Türkçe öğretmeni adaylarının dinleme, konuşma, okuma ve yazma öz yeterlikleri ile öğrenme stillerinin incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Tavşancıl, E. (2002). *Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Ünalın, İ. (2001). *Türkçe öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ünay, E. (2012). *Bireysel destek eğitiminin kaynaştırma öğrencilerinin matematik başarıları ve özyeterlilik algıları üzerindeki etkililiği* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İzmir.
- Üstüner, M., Demirtaş, H., Cömert, M. & Özer, N. (2009). Ortaöğretim öğretmenlerinin özyeterlilik algıları. Secondary School Teachers' Self-Efficacy Beliefs. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1-16.
- Yalçıntaş, M. (2019). *Fen bilimleri öğretiminde kuantum öğrenme modeli kullanmanın ilköğretim dördüncü sınıf öğrencilerinin akademik merak, kaygı, özyeterlilik ve başarı düzeylerine etkisi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Yıldırım, F. & İlhan, İ.Ö. (2010). Genel Özyeterlilik Ölçeği Türkçe Formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 21(4), 301-308.

Wellington, J. (2006). *Educational research: Contemporary issues and practical approaches*. London: Continuum.

EKLER

Ek-1: Kişisel Bilgi Formu

1. Cinsiyetiniz ☐ Kadın ☐ Erkek

2. Sınıf Düzeyi: ☐ 5.sınıf ☐ 6.sınıf ☐ 7.sınıf ☐ 8.sınıf

3. Anne Eğitim Düzeyi

☐ İlkokul Mezunu ☐ Ortaokul Mezunu ☐ Lise Mezunu
☐ Önlisans Mezunu ☐ Lisans Mezunu ☐ Lisansüstü Mezunu

4. Baba Eğitim Düzeyi

☐ İlkokul Mezunu ☐ Ortaokul Mezunu ☐ Lise Mezunu
☐ Önlisans Mezunu ☐ Lisans Mezunu ☐ Lisansüstü Mezunu

5. Aylık Gelir:

☐ 2000 TL ve altı ☐ 2001 TL - 4000 TL ☐ 4001 TL - 6000 TL
☐ 6001 TL ve üzeri

6. Genel Başarı Ortalamanız:

☐ 0-44 ☐ 45-54 ☐ 55-69 ☐ 70-84 ☐ 85-100

7. Türkçe Dersi Başarı Ortalamanız:

☐ 0-44 ☐ 45-54 ☐ 55-69 ☐ 70-84 ☐ 85-100

Ek-2: Türkçe Dersi Akademik Benlik Ölçeği

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.	Türkçe dersinde herhangi bir yardım almadan başarılı olabilirim.					
2.	Türkçe dersinde kendimi sınıf arkadaşlarıma göre daha başarılı görüyorum.					
3.	Türkçe dersindeki başarı notum ile almayı düşündüğüm not arasında bir fark olmaz.					
4.	Türkçe dersinde kendimi çok rahat hissederim.					
5.	Türkçe dersinde öğrendiklerimi arkadaşlarıma öğretmekten zevk alırım.					
6.	Türkçe dersinde verilen ödevleri özenerek ve düzenli olarak yaparım.					
7.	Türkçe dersinde anlamadığım bir konu olursa öğretmenime rahatlıkla sorarım.					
8.	Türkçe dersinde başarılı olmak için elimden geleni yaparım.					
9.	Türkçe ders saatinin gelmesini heyecanla beklerim.					
10.	Benim için Türkçe dersi çok eğlencelidir.					
11.	Türkçe dersi kolay bir derstir.					
12.	Türkçe dersinde söz almaktan çekinmem.					
13.	Hikaye, şiir kitapları okumaktan çok zevk alırım.					
14.	Bir metni veya bir Şiiri okuduktan sonra onunla ilgili soruları rahatlıkla cevaplayabilirim.					
15.	Okuduğum bir metnin veya şiirin ana fikrini rahatlıkla belirleyebilirim.					
16.	Okuduğum bir metnin veya şiirin konusunu rahatlıkla belirleyebilirim.					

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
17.	Yazarlar hakkında araştırma yapmaktan zevk alırım.					
18.	Bir yazıda geçen eşsesli kelimelerin anlamlarını kolayca ayırt edebilirim..					
19.	Türkçe dersinde öğrendiğim ekleri kullanarak yeni kelimeler türetmek bana çok kolay gelir.					
20.	Bir yazıda genel ve özel durumları bildiren ifadeleri rahatlıkla ayırt ederim.					
21.	Okuduğum metinde geçen nesnel ve öznel yargıları kolayca ayırt ederim.					
22.	Bir metinde eksik bırakılan ya da konuyla ilgisi olmayan bilgiyi kolayca bulurum.					
23.	Kelimelerin eş ve zıt anlamlarını bulabilirim.					
24.	Kelimelerin gerçek, mecaz ve terim anlamlarını kolayca ayırt ederim.					
25.	Okuduklarımda 5N 1K (ne, neden, nasıl, nerede, ne zaman, kim) sorularına cevap ararım.					
26.	Okuduklarımda betimleyen (tasvir) ve tanımlayan ifadeleri ayırt edebilirim.					
27.	Bir yazıdaki noktalama yanlışlarını hemen fark ederim.					
28.	Bir yazı yazarken imla kurallarına dikkat ederek yazarım.					
29.	Bir grafikte verilen bilgileri kolayca yorumlayabilirim.					
30.	İlk defa okuduğum kelimelerin anlamını merak ederim.					
31.	Bir konuyu anlatırken olayları oluş sırasına göre anlatabilirim.					
32.	Boş zamanlarımda değişik türlerde kitaplar okumaktan zevk alırım.					

Ek-3: Türkçe Dersi Özyeterlik Ölçeği

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
1.	Türkçe dersinde uzun cümleler ve paragrafların biçim ve anlam özellikleri beni endişelendirir.					
2.	Türkçe dersinde konuşurken kendimden emin olamıyorum.					
3.	Türkçe dersinde sözcük, cümle ve paragraf düzeyindeki soruları çözerken zorlanırım.					
4.	Türkçe dersinde dinlerken anlatılanları tam olarak anlayamıyorum.					
5.	Türkçe dersi sınavları beni endişelendirir.					
6.	Türkçe dersinde araştırma ödevi almak ve proje üretmek isterim.					
7.	Türkçe dersinde proje, performans ödevlerini yaparken kendimden emin oluyorum.					
8.	Türkçe dersinde proje ve ödevlerimi tek başıma yapamam.					
9.	Türkçe dersinde kendimi yazılı ve sözlü olarak tam olarak ifade ettiğime inanmıyorum.					
10.	Ne kadar çaba harcasam da Türkçe dersinin konularını tam olarak öğrenemem.					
11.	Türkçe dersinde hata yapmaktan korkuyorum.					
12.	Türkçe dersinde, konularını anlamakta güçlük çeken arkadaşlarıma yardım edebilirim.					
13.	Türkçe dersindeki kavramları rahatlıkla anlayabilirim.					
14.	Türkçe dersinde öğretmenimin sorduğu soruları cevaplayamamaktan korkarım.					
15.	Türkçe dersinde derse katılmada sıra bana gelince heyecanlanıyorum.					

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
16.	Türkçe dersinin çalışmalarında sonuca ulaşamamaktan her zaman korkarım.					
17.	Türkçe dersinde dersin dışında başka şeylerle ilgilenirim.					
18.	Hazırlıksız konuşma esnasında paniğe kapılıyorum.					
19.	Türkçe dersinde başarılı olmak için gerekli becerilere sahibim.					
20.	Arkadaşlarımdan benden daha iyi-başarılı olduğumu düşünüyorum.					
21.	Eğer seçim hakkım olsaydı, Türkçe dersini almak istemezdim.					
22.	Türkçe dersinde sorulan sorulara gönüllü olarak cevap vermiyorum.					
23.	Öğretmenimin hatalarımı düzeltmesi beni endişelendiriyor.					
24.	Türkçe dersinde konular ister zor ister kolay olsun, bu konuları anlayabileceğimden eminim.					
25.	Türkçe dersinde derse katıldığımda kendime güvenmiyorum.					
26.	Zor olan Türkçe konularını anlayabileceğimden çok emin değilim.					
27.	Türkçe dersinde sınıfa ayak uyduramıyorum.					
28.	Türkçe dersinin sınavlarından başarılı olacağımdan eminim.					
29.	Öğretmenimin söylediklerini ve anlattıklarını anlamadığımda heyecanlanıyorum.					
30.	Ne kadar çabalarsam çabalayayım, Türkçe dersi konularını öğrenemiyorum.					

		Kesinlikle katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle katılıyorum
31.	Derse hazırlıklı gelsem de heyecanımı yenemiyorum.					
32.	Türkçe dersi ile ilgili etkinlikler çok zor olduğunda, bunları yapmaktan vazgeçerim veya sadece kolay kısımlarını yaparım.					
33.	Türkçe derslerinde kullanılan farklı yöntem ve teknikler ilgimi çekiyor.					
34.	Türkçe derslerinde verilen görevleri tamamlayabilirim.					
35.	Türkçe dersindeki ödevleri ve sınavları mükemmel yapabileceğim konusunda kendime güveniyorum.					
36.	Türkçe dersinden yüksek not alacağıma inanıyorum.					
37.	Türkçe dersinde anlatılan temel kavramları anlayabileceğim konusunda kendime güveniyorum.					
38.	Türkçe dersinde öğretmenin anlatacağı en zor konuyu bile anlayacağıma inanıyorum.					
39.	Türkçe dersinde öğretilen tüm becerileri ustalıkla kullanabileceğimden eminim.					
40.	Türkçe dersinde öğretilen tüm becerileri ustalıkla kullanabileceğimden eminim.					

